

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Kristian Albertsen

.HVAD JEG SKREV -!

Redigeret af
POUL-HENRIK TRAMPE

Kristian Albertsen

... HVAD JEG SKREV – !

Tyve artikler fra tyve år i Folketinget

Redigeret af
Poul-Henrik Trampe

FREMAD

...Hvad jeg skrev -!

©1980 by Kristian Albertsen/Fremad

Omslagsfoto: Henrik Nielsen, Catch Fotografi I/S

Bogen er sat med Times

og trykt hos Bogtrykkeriet Antikva

Printed in Denmark 1980

ISBN 87-557-1052-2

Indhold

Forord	7
Hvis vi skal have fremmede arbejdere (Politiken 3.7.1964)	10
Tyskland og dets naboer (Aktuelt 1.12.1966)	15
Trivsel i den tredje alder (Berlingske Tidende 12.4.1967)	20
Gudskelov giver pressen ikke et billede af dagens Danmark. (B.T. 25.8.1973)	27
Vi ved for lidt om EF (Venstrepressen 11.7.1974)	31
Kun tilskud til to børn (Politiken 20.3.1974)	35
Den herskende klasse (Aktuelt 28.3.1974)	39
Forkert at skælde EF ud, fordi vi ikke kan styre medlemskabets fordele (Aktuelt 25.7.1974)	43
De multinationale er ikke bare af det onde – men EF må have fod på dem (Aktuelt 1.7. 1976)	48
På tide vi gør mere for pensionisterne (Aktuelt 11.5.1977)	52
Vi elsker bilerne højere end børnene (Politiken 10.8.1977)	58
Frugten af intolerance: Flygtninge og afvigere må søge invalidepension (Aktuelt 25.9.1978)	62

Brev til min faglige kammerat (HK-bladet 15.11.1978)	67
Pensionister er beskedne – derfor har vi en særlig pligt til at slås for dem (Aktuelt 16.1.1979)	70
Kontokort og handel på afbetaling skal fjernes (Sparekassen nr. 8, august 1979)	75
Talen om syv magre år kan blankt afvises – vi har igen haft fremgang (Aktuelt 14.9.1979)	81
Vognmaler Olsen gik på efterløn – han har det vist godt (Aktuelt 18.1.1980)	85
Hykleri uden grænser (Kolding Folkeblad 21.3.1980)	89
Drama i lillebyen (Politiken 1980)	94
Vi flytter stadig grænsepæle	97
Data for Kristian Albertsen	102

Forord

Den 15. november 1980 er det tyve års dagen for Kristian Albertsens indvælgelse i Folketinget, hvor han siden uafbrudt har haft sæde.

I anledning af jubilæet udsender Kristian Albertsen hermed i bogform en række kronikker, kommentarer og andre debatindlæg fra de tyve år.

Det er blevet lagt i hænderne på undertegnede at foretage en kort præsentation af de udvalgte elementer i samlingen. En præsentation, som måske kan bidrage til at placere elementerne i en bredere sammenhæng, hvad tid og tema angår.

Under alle omstændigheder tegner denne samling et portræt af en politiker, som utrætteligt deltager i debatten på snart sagt alle fronter. Denne samling giver sig ikke ud for at være et skrin med evigtgyldige tanker og højtravende samfundsfilosofi. Det er ord fra dagen og vejen i dansk demokrati.

Ophavsmanden vedgår gerne, at han kunne have skrevet og ment visse ting anderledes, hvis han skulle have formuleret det hele i dag, efter tyve år i Folketinget. Men hvad han skrev, det skrev han – og det vedstår han sig, på godt og ondt.

Poul-Henrik Trampe

*Den første artikel er hentet fra 1964. Datoen er den 3. juli, vi befinder os altså midt i »agurketiden«. Men det emne, som Albertsen har fat i i sin Politiken-artikel, har hverken noget at gøre med Søslangen fra Loch Ness eller Banegravens Overdækning. Emnet er **FREMMEDE ARBEJDERE** – og at dette emne ikke siden blev genstand for god og grundig debat, har vi kun grund til at beklage i dag. Men artiklen her er altså fra før sluserne blev åbnet for udenlandsk arbejdskraft, før man opfandt systemudtryk som Fremmedarbejdere, Gæstarbejdere eller Immigranter.*

Hvis vi skal have fremmede arbejdere.

Handelsminister *Hilmar Baunsgaards* slutbemærkninger i hans månedlige politiske kronik i »Aktuelt« om eventuelt at overveje import af udenlandsk arbejdskraft har åbenbart virket som en tændstik til tørt sommerhø. Ikke mindst synes redaktør *Harald Martinsen* i Politiken i tirsdags at være skarp i sine kommentarer til problemet, idet han faktisk klandrer hele samfundet for ikke for længst at have interesseret sig for problemet om udenlandsk arbejdskraft endsiges taget noget initiativ til fremme heraf.

Næh, vi skal lære af *schweizerne*, vil man sige, de gør det rigtige ved at åbne for udlændinge, og her er det i overvældende grad nationerne *Italien* og *Østrig*, der som følge af lavere lønniveau - og for italienernes vedkommende hidindtil Europas højeste arbejdsløshedsprocent - der leverer arbejdskraften. Når så højsæsonen i restauration, hotel og byggeindustrien er overstået, bliver de fleste af de 600.000-700.000 udlændinge sendt hjem for at tære på sæsonfortjenesten.

Er der noget at lære her? Jeg tror det ikke. Det er simpelt hen gammeldags kynisk udnyttelse af overskudsarbejdskraft.

Mon det ikke vil være langt mere nærliggende og rimeligt at lære af den *svenske* indvandringspolitik. I Sverige har man under ledelse af den svenske arbejdsmarkedsstyrelse i en lang årrække systematisk og i det bedste samarbejde med såvel arbejdsgivere som arbejdere fastlagt en årlig import af ca. 10.000 fremmede arbejdere, i det sidste par år har tyskerne haft den største andel, derefter italienerne, østrigere og grækere. Herudover har det fælles nordiske arbejdsmarked hidtil været til ensidig fordel for Sverige - således forstået, at det er hertil, at arbejdskraften - først og fremmest fra Finland - er draget. Cirka to tredjedele af de fremmede nordiske

arbejdere er finske – danskere og nordmænd deler nogenlunde den sidste tredjedel.

Udover den organiserede import af de førnævnte 10.000 ikke-nordiske arbejdere pr. år samt det nu vigende dansk-norske kontingent modtager Sverige tillige et betragteligt antal udlændinge fra de politiske diktaturstater – Spanien, Portugal, Jugoslavien – på individuel basis.

Men uanset de pågældende udlændinges adgangsform til Sverige søges de alle inddraget i det svenske samfund – *kulturelt, socialt, bolig-mæssigt, skolemæssigt* og så videre. Man ønsker nemlig ikke at betragte de udenlandske arbejdere som en arbejdsreserve, som sendes retur i eventuelle uønskede perioder. Særdeles konsekvent søges de optaget i det svenske velfærdssamfund med alle dets goder, og *efter en femårs-periode bliver de fleste svenske statsborgere.*

Man ønsker ingen ny pariaklasse i lighed med vore polske roearbejdere efter første verdenskrig. Tværtimod er en betragtelig del af de organiserede importerede arbejdere særdeles højt kvalificerede metalarbejdere og bygningsarbejdere, og alene af den grund er det vanskeligt at føre gammeldags arbejdsgiverpolitik over for dem. En politik, som den svenske LO i øvrigt heller aldrig ville acceptere.

Jeg havde i fjor lejlighed til at drøfte disse problemer med chefen for den svenske arbejdsmarkedstyrelse, direktør *Bertil Ohlsson*, efter en længere studierejse i Sverige. Han lagde ikke skjul på, at Sveriges vanskelighed fremover fortsat ville være at fremskaffe tilstrækkelig arbejdskraft. Hans opfattelse gik i retning af at søge kræfter fra nye lande, bl. a. Irland og Grækenland. »Efterhånden må vi jo håndplukke dem,« som han diplomatisk udtrykte sig.

Det vil jo på baggrund af de langvarige og grundige erfaringer fra Sverige sikkert vise sig vanskeligt for os nu at importere den ønskelige arbejdskraft, fordi netop de *faglærte*, det drejer sig om, er eftertragtede i mange lande. Og det står helt klart, at de ikke rejser til Danmark, fordi vi fløjter efter at få udfyldt et par tusinde pladser i nogle særligt anstrengte sommermåneder.

Forudsætningerne må være garanti for flere års fast arbejde samt

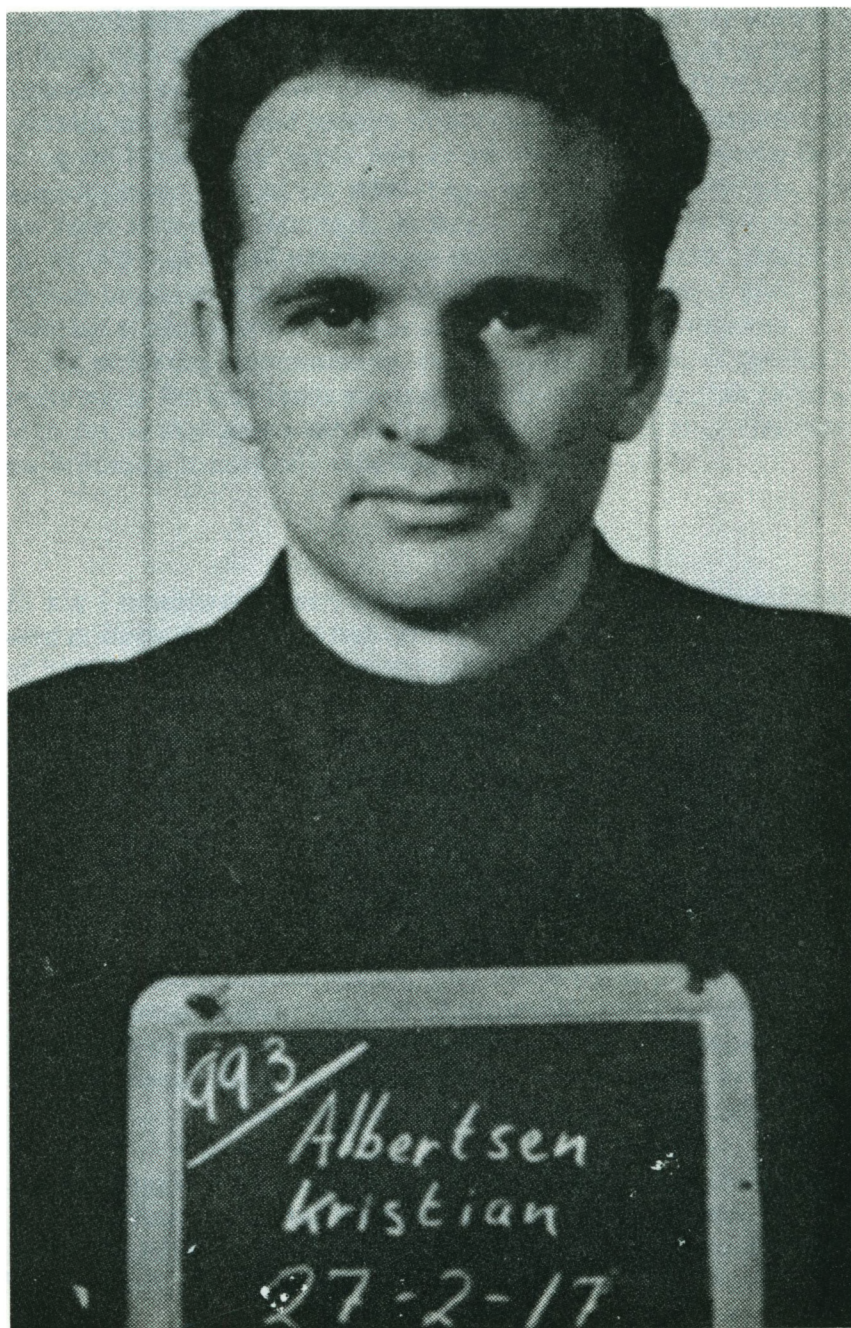
acceptable boligvilkår. Hvis vi kan leve op til *det*, vil jeg anbefale at åbne vort arbejdsmarked for udenlandsk arbejdskraft af de kategorier, vi særlig savner. Imidlertid er der jo siden 1959 sket en lykkelig udvikling med hensyn til indvandringen og udvandringen til og fra landet: *i de sidste fem år har der været et konstant indvandringsoverskud på ca. 4000*. Også antallet af udlændinge, der har taget arbejde i Danmark, er steget. I 1962 drejede det sig om ca. 12.000 – så lidt til udviklingen kender vi da. Et andet glædeligt træk er ungdommens store hjælp i ferietiden – i øvrigt et glædeligt dementi af påstande om forkælelse af den studerende ungdom.

Det er faktisk opmuntrende, at den diskussion nu er opstået – bedre bevis for vort lands gunstige udvikling kan vel ikke tænkes. Men det, vi skal gøre over for fremmede arbejdere, er at vise samme holdning, som vi selv ville kræve iagttaget.

Et kig i scrapbogen viser, at artikelskriveren samtidig var i gang med et større felttog mod bankers og sparekassers vilde udbygning af filial-nettet – et pengeinstitut på hvert gadehjørne! Og at han med lige så stor ildhu drog i ledning mod reklamer for tobaksvarer (som han sidestillede med annoncering for narkotika!). Samt at han omfangsrigt og indsigtfuldt optrådte som journalistisk fødselshjælper for den nye lovgivning om Børne- og Ungdomsforsorg på en måde, så lovkomplekset blev fatteligt for den almindelige avislæser.

December 1966. Højspændte tider på den danske politiske arena. Folketingsvalg (hvor Albertsen for sit eget vedkommende som så ofte sprængte partilisten med personlige stemmer). Ville det lykkes at danne et »rødt kabinet« med deltagelse af Aksel Larsen og hans SF'ere? Det optog selvfølgelig meget af debatten.

Men Albertsen skrev ikke alene om det hjemlige menageri. En vis rummel syd for landegrænsen generede ham – og nedenstående artikel rammer også i dag en bekymring, som kan deles af mange danskere. Hvordan følte vi ikke i efteråret 1980, da Franz Josef Strauss' buldren vakte dystre mindelser til live?

Tyskland og dets naboer

De seneste tyske landdagsvalgresultater har opskræmt store dele af den europæiske presse og ikke mindst Tysklands naboer.

Det er umiddelbart forståeligt, at man er tilbøjelig til at drage sammenligninger med 20'ernes og 30'ernes politiske udvikling, når man ser på valgresultaterne fra Hessen og Bayern. Alligevel gør man nok klogt i at erindre sig, at næsten ingen politiske forhold og situationer umiddelbart direkte kan sammenlignes.

For det første er de økonomiske forhold 1930 og 1966 totalt forskellige i Tyskland – i 30'erne var der kæmpearbejdsløshed og fattigdom, en opsplittet arbejderbevægelse, et Europa præget af rådvildhed og separatisme. I 1966 er der fuld beskæftigelse, en enig eller næsten enig arbejderklasse i Tyskland – og ikke mindst et samarbejdende Vesteuropa på det forsvarspolitiske område og forhåbentlig også snart på det økonomiske område, og vel at mærke er Tyskland inddraget i dette samarbejde.

Den seneste politiske udvikling i retning af et samarbejde imellem de to store tyske partier lader ane, at man i Tyskland nu også vil tage realistisk fat på at få skabt ordentlige relationer til de øst-europæiske lande.

Adenauer-epoken har her været en hård belastning for det nye demokratiske Tysklands venner. Mon ikke hele Europa med tilfredshed vil se på, at Oder-Neissegrænsen accepteres, og der snarest etableres diplomatisk kontakt imellem alle øststaterne og forbundsrepublikken.

Men vigtigst af alt er dog, at der hver dag i dagens Vesttyskland foregår en demokratisk proces – i pressen, i parlamenterne, i bystyrelser og i foreningslivet.

Se og læs den tyske presse, og følg med i den tyske litteratur, og man vil vide, at her er der debat, demokratisk udvikling og vækst.

Hvis De kommer til Berlin eller München, vil De kunne opleve politiske revyer – eksempelvis Das Stachelschwein i Berlin, satirisk,

antikapitalistisk og i ordets bedste forstand demokratisk. I øvrigt noget, hvor vi danskere kunne tage ved lære og selv få en politisk satirisk revy i stedet for meget af de lagkagerevyer, vi normalt diverteres med.

Det er nyttigt for os danskere at følge den tyske politiske udvikling, men vi skal ikke ud fra en selvretfærdighed, som de færreste har baggrund for at føle, kun se ukrudtet i den tyske politiske urtegård – der er også mange andre ingredienser der skal iagttages.

De færreste er så rene i deres holdning, at de kan kaste med sten hvad politisk adfærdsmønster angår, man skal selv vise vej gennem tolerance og åbenhed.

Des mere isolation og tyskerhad der demonstreres over for den nye tyske ungdom og de demokratiske kræfter i Tyskland, des mere fremmes nationalismen og de onde kræfter på begge sider af grænserne.

1967. Kristian Albertsen fejrede sin 50-års fødselsdag i februar, og stod dermed aldersmæssigt smukt placeret mellem de to grupper i samfundet, hvis sag han havde gjort det til sin hovedopgave at forsvare: Børnene og De Ældre.

Ældreklubberne var som landsorganisation allerede en kendsgerning – et ægte Albertsen-initiativ. Derfor var det også naturligt, at han, da Omsorgsloven i april 1967 fyldte to år, skrev følgende kronik i Berlingske Tidende. Dato: 12.4.1967.

Trivsel i den tredje alder

For tre år siden vedtog et enigt folketing, efter forslag fra socialminister Bundvad, en ny lov om plejehjem og omsorg. Hvad den sidste del af loven angår – omsorgen – var dette en nydannelse i vor sociale lovgivning. Hidtil havde alle love med relation til vore ældre medborgere alene beskæftiget sig med pensioner, boliger og andre materielle forhold. Nu fik vi en lov, der i sit sigte fastslog, at pensionister, så lidt som andre aldersgrupper, kan nøjes med materielle goder. Der skal også være plads til menneskelig trivsel og åndelig vækst i pensionistårene. Nu har loven pr. 1. april virket i to år. Og hvad er der da sket?

Tanken med loven måtte selvfølgelig være at stimulere bestående omsorgsarbejde og eventuelt inspirere til igangsættelse af nyt. Inden for den snævre beløbsramme: 1 million kroner fra statskassen, som i praksis betyder 2 millioner kroner, da kommunerne kun får 50 pct. refusion af bevilgede omsorgsmidler, kan resultaterne selvfølgelig ikke blive overvældende.

Det hidtil førte omsorgsarbejde var traditionelt. Det har i sin form og i sit indhold i høj grad været præget af den menneskeligt tiltalende holdning: »Vi må gøre noget for de gamle!« Hensigten har givetvis været den bedste, men resultaterne vel ikke altid de rigtige.

Den nye lov giver her bedre muligheder, uden at den i sit indhold stiller kvalitetskrav eller opstiller strenge principper.

Såvel psykologer som sociologer deler sig i to grupper, når det gælder vurderingen af de ældres adfærdsmønster og trivsel. De, der er tilhængere af aktivitetsteorien, hævder, at bortset fra biologiske ændringer og ændringer, som sygdom og dårligt helbred fører med sig, er de ældre ligesom de midaldrende og har de samme personlige og sociale behov. De fortsætter blot de midaldrendes arbejde og interesser, og de fastholder deres opfattelser samtidig med, at de

søger at skaffe sig erstatning for deres tidligere arbejde. Modsat mener andre eksperter, at alderdomsforandringerne i personligheden medfører, at de ældre i stigende grad bryder forbindelsen med deres omgangskreds og med samfundet. Denne proces er ofte gensidig, idet omgivelserne også bryder forbindelsen med de ældre. Det centrale er imidlertid nok, at mange ældre udvikler en trang til at blive mere selvoptaget og derved mindsker kontakten med omgivelserne.

Man bør vel medgive, at begge opfattelser er rigtige. Følgen vil nok blive, at de, der er aktive, også vil blive de tilfredse og harmoniske i deres adfærd. Det er disse ældre, der opretholder, eventuelt udbygger kontakten med omgivelserne og dyrker deres interesser.

Derimod vil de inaktive også være dem, der er utilfredse og føler, at tiden falder lang. Det er i overvejende grad de ældre, der ikke har eller rettere ikke får anledning til at dyrke deres interesser, der sjældent er sammen med familie og venner og næsten aldrig er med i klubber eller er medlemmer af foreninger.

En afgørende faktor, når man ser på disse træk og de forskellige former for livsudfoldelse eller mangel på samme, er, at man skal huske på, at helbredstilstanden er af afgørende betydning for trivsel for alle ældre. Sygdom, manglende førlighed eller dårligt helbred ledsages for de fleste af trivselsproblemer.

Reaktionen fra de ældres side over for sygdommen er højst forskelligartet – nogle tilpasser sig de ændrede vilkår, andre reagerer negativt og forfalder derved yderligere. De flygter bogstaveligt taget ind i sygdommen for derigennem at få hjælp og trøst fra familie og venner.

Afgørende for de ældres trivsel er gode sociale og økonomiske forhold. Der er som bekendt en nøje sammenhæng mellem sygdomshyppighed og sociale forhold.

Mange ældre fortsætter deres erhvervsarbejde udover pensionsgrænsen, ofte af lyst, men ofte også af trang, da man ikke vil affinde sig med det lavere indtægtsniveau, som pensionen er i forhold til lønindtægten. Der er også en del ældre, der ophører med deres hidtidige erhvervsarbejde og tager sig et lidt lettere job, deltidsarbejde eller bare nogle få timers funktion. Derved lettes overgangen ofte til den almindelige pensionisttilværelse uden erhvervsarbejde.

Kan hverdagen for både de mandlige og kvindelige pensionister blive god og indholdsrig, præget af trivsel og harmoni? Ja, den kan,

her er det vor omsorgslov kommer ind i billedet, for i kraft af de muligheder, som loven lægger op til, gives der, i det mindste i de fleste bysamfund, gode muligheder for at kunne trives bedre og få indholdsrige år i den tredje alder.

Det må også erindres, at der forud for omsorgslovens gennemførelse var en række særlige tilbud, der tilgodeså pensionisternes trivselsbehov.

Igennem adskillige år har DSB haft særlige 65-billetter, der har været en stor og voksende succes, og som vel i indeværende år medfører, at der sælges 300.000 billetter til pensionisterne. Øresundsåbådene har på initiativ af Ældre Klubbernes Samvirke gennemført meget fordelagtige rabatordninger for pensionisterne. Interessen herfor har været helt overvældende. Zoologisk Have har et særligt årskort for pensionisterne inspireret af den samme organisation. Nu følger SAS linien op med 67-billetter.

Københavns Sporveje gennemførte for nogle år siden et særligt abonnementskort for dem over 67 år – interessen har nærmest været overvældende, ca. 70.000 ældre hovedstadsborgere har meget stor glæde af dette prisværdige initiativ. – I mange af vore større provinsbyer er lignende rabatordninger gennemført for de lokale bybusser.

Statsmagten har også vist interesse for de ældres trivselsproblemer, idet man har indført fri radiolicens for folkepensionister. – Ca. 100.000 har glæde af dette gode, og ca. det samme antal får 1/2 TV licens efter det samme princip.

Disse tal viser, at hvis der blot kommer rimelige tilbud til pensionisterne, er reaktionen positiv og interessen umiddelbar.

Den almindelige brede interesse for at fremme et moderne omsorgsarbejde for det stærkt voksende antal pensionister har imidlertid først fået rigtig vind i sejlene efter omsorgslovens gennemførelse. I stigende grad præsteres der tilbud og gives der muligheder for, at den halve million pensionister kan få gode trivselsår i den tredje alder.

Flere kommuner har ansat særlige omsorgskonsulenter, der både skal tilse og inspirere det private omsorgsarbejde, men også tilrettelægge kommunalt arrangeret omsorgsarbejde. Mange ældre kommer gennem denne virksomhed i sving med nye aktiviteter, såsom stoftryk, maling, kurvefletning, løvskærerarbejde, træarbejder eller anden husflidsvirksomhed.

Adskillige studiekredse og foredragsrækker arrangeres for pensionisterne. I mange bysamfund, men i særlig grad i de større byer, er der siden omsorgslovens ikrafttræden etableret en omfattende klubvirksomhed for pensionisterne. Antallet af klubmedlemmer er i løbet af et par år oppe på 30-40.000 – langt de fleste af disse klubber er tilknyttet Ældre Klubbernes Samvirke. Disse klubber bygger arbejdsmæssigt på et samarbejde mellem yngre og ældre. Derved sikres den rette rytme og en effektiv arbejdsform med forståelse for såvel det bestående som nødvendigheden af forandringer.

Som en særlig islat i dette moderne omsorgsarbejde udsendes nu også et månedsmagasin: »Den tredje alder« – det første blad, der specielt sigter på at dække pensionisternes trivselsinteresser ind. Bladet anvender moderne tekniske metoder.

De nævnte initiativer sigter alle på at fjerne meget af den mentalitet og den holdning, der indtil omsorgslovens fremkomst var fremherskende: blot man huskede på de ældre ved juletid, og når det strakte sig særlig langt så også arrangerede en skovtur. Nu erkendes det, at for de ældre har året også 365 dage, og man har også i den tredje alder ønsker om trivsel og oplevelser. I kraft af tilskuddene fra omsorgsloven kan der realiseres et udstrakt terapi- og hobbyarbejde. Der kan i skoleaulaer, ungdomshjem, forsamlingshuse og biograflokaler præsenteres kultur og kunst, som kan erstatte mange års sparsomme oplevelser på dette felt. Man skal jo i den forbindelse huske på, at de årgange, der nu er pensionister, er dem, der i 30'erne og 40'erne mærkede fattigdommen og krisen på deres egen krop. For dem var eksistenskampen så hård, at der sjældent var råd til biograf eller teaterbesøg. Det er derfor en lykkelig ting, at der nu i pensionistårene kan gives mulighed for disse oplevelser på rimelige vilkår, selv for en slunken pensionistpung.

Men for alle i den tredje alder er der også andet end hverdag – begrebet ferie og derved afslapning og inspiration er i dag en selvfølge. Også på feriefeltet er der sat noget godt i gang. Med en god støtte i kommunerne er det i det sidste par år lykkedes at gennemføre en række højskolekurser. Højskolekurserne har været til lige stor glæde for såvel højskolerne, arrangørerne som de ældre selv. Talen om, at alle skal lære hele livet, bliver her efterlevet, hvor elever med en dåbsattest, der viser fødselsår 1875, føler sig lige så friske som den unge højskoleelev årgang 1946.

Et andet bevis på væksten af omsorgsinitiativet er »Pensionistrejser« der, uanset kun et års virke, kan opvise en pæn succes. Omkring 3000 ældre har alene gennem denne organisation oplevet måske for første gang i deres lange liv en udlandsferie ved Middelhavet. Ja adskillige af disse ældre ferierejsende har faktisk aldrig haft et pas i hånden endsiges oplevet en flyvetur. Nu oplever de i deres tredje alder det hele – sol, varme – god mad og pleje – at blive lidt forkælet og samtidig opleve at se mennesker leve og virke under helt andre himmelstrøg.

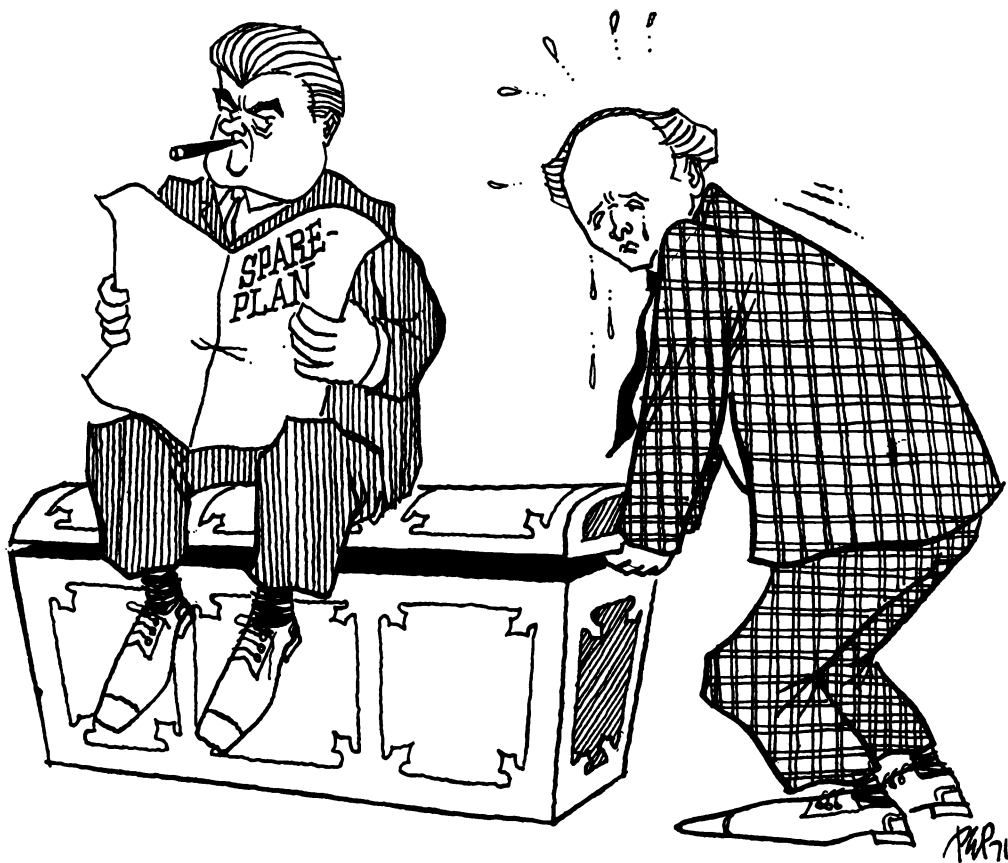
Når disse muligheder lader sig realisere, skyldes det et værdifuldt samspil mellem rejsebureauer, trafikskaber og andre rejsearrangører og en uafhængig organisation, »Pensionistrejser«, der modtager indskrivning af rejseinteresserede ældre. Til kontoret meddeler rejsearrangørerne da om eventuelle ledige pladser, der så formidles til stærkt reducerede priser til pensionisterne. Ordningen er lidt af et Columbusæg, der virker fortræffeligt og med gode virkninger for alle.

Der kunne utvivlsomt nævnes mange andre direkte og indirekte virkninger af omsorgsloven, men givet er det, at uanset lovens beskedne midler og korte virketid har den sat en frugtbar udvikling i gang. En udvikling, der forhåbentlig kan fjerne rester af medlidenhed og despekt over for pensionisterne.

Der stilles krav til pensionisterne selv, men der stilles også fortsat krav til alle os yngre. I længden kan det være samfundsnyttigt og økonomisk klogt at satse mere på omsorg og trivsel, derved spares der på lægeregninger og hospitalsophold.

Vi blader frem i scrapbogen, helt frem til 1973. Ikke fordi siderne fra de mellemliggende 6 år er blanke – tværtimod – men det er i høj grad det konkrete, daglige arbejde i Folketinget og ældreorganisationerne, som præger. Det er dagligdagen i stort og småt, som optager den skriftlige stridslyst – og Albertsen lader sig villigt indrullere i pennefejder af den art, som kun kendes mellem rabiate filosoffer og fuldblods politikere. Albertsen tilhører sidstnævnte kaste, ingen tvivl om det.

Men i august 1973 kom temperamentet så meget på kogepunktet, at låget løftede sig og følgende generelle betragtninger slap ud i B.T.'s udgave fra den 25.

Gudskelov giver pressen ikke et billede af dagens Danmark

Er vi velfærdsbegunstigede danskere allesammen grøftegravere, eller er der blot en forståelseskluft, der bunder i simpel uvidenhed om selv ganske fundamentale forhold?

Hvis vi i al enkelhed gør status på nationens vegne sammenlignet med alle jordens øvrige folk, ved vi – eller burde vide – at vi hører til de mest begunstigede nationer i verden. Vi har næsten den højeste levestandard, der tænkes kan, hvad bolig, undervisning, social tryghed og indkomster angår. Ja, vi er også specielt privilegerede, hvad forudsætninger for at skabe national harmoni angår. Vi har ingen nationale, religiøse, racemæssige, sproglige eller afstandsmæssige problemer, som kan ryste nationens enhed eller true dens eksistens.

Alligevel skulle man, hvis man alene fulgte dagspressen og massemediernes, tro, at vi befandt os i jordens elendigste og mest vanstyrede samfund. Selvfølgelig har vi masser af problemer, der skal løses, og nye vil så straks melde sig, og selvfølgelig har en bunke mennesker store psykiske og fysiske vanskeligheder, men livet er jo en daglig udfordring, som stiller sine krav og afgiver sine muligheder. Det ville være nyttigt, om vi bestandigt erindrede os om vore bedre og større muligheder, ikke for at sole os i selvtilfredshed, men for at stimulere til bedre humør og livslyst end det, som præger avisernes overskrifter og læserbrevens tone.

Giver pressen da et billede af dagens Danmark? Nej da, og gudskelov og tak for det, for i så fald kunne vi lige så godt tage billetten til en anden planet. Danmark og danskere i al almindelighed er flittige og lovlige borgere, der passer deres arbejde, studier, opdragelse og uddannelse.

De irriteres og harmes over uretfærdigheder og urimeligheder, men det er proportionsforvrængning, når man opfatter os allesammen som én stor forsamling af kværulanter og misundere.

Se dig ud en sommerdag og lyt til den ferierende dansker. Enten du træffer ham i kolonihaven, feriebyen eller på Mallorcas sandstrande, træffer du en hyggelig, glad og afslappet dansker, der for det store flertals vedkommende kender sin situation og udmærket er klar over denne sammenlignet med andres. Om denne forståelse eller erkendelse så også rækker til at udvise tolerance, solidaritet og åbenhed over for andre folk, ja herom kan der nok kun herske nogen – måske endog megen tvivl.

Danskernes opførsel i Grønland og U-landene, vor holdning over for de forskellige mindretal, det være sig såvel narkomaner, åndssvage, sigøjnere som andre grupper, kan bestemt ikke altid tåle det stærkeste projektørlys.

Her kunne pressen og massemediernes gøre en formidabel indsats i retning af at etablere brobygning imellem disse svage mindretal og det etablerede og konsoliderede flertal.

Alt har sin pris, og som regel er den større, end man regner med. Når udbetalingen til bilen, farve-TV-et, sommerhuset er klaret igennem slid, afsavn og måske mindre kontakt imellem familiens medlemmer som faste bidrag for at klare denne første hurdle: UDBETALINGEN, så kommer de trælse dage med de faste afdrag. Jo, man mindes med en vis beklæmthed Marguerite Vibys muntre vise: »Før vi fik bil«.

Hvis vi i højere grad analyserede indsatsen og ofrene, inden vi kastede os ud i indkøbseventyret, ville nok en del af jaget for at opnå statussymbolerne blive mindsket. Her kan vi halvgamle lære særdeles meget af ungdommen, der i det mindste for manges vedkommende tager afstand fra modesymbolerne, traditionelle omgangsformer o.m.a. Også der kunne brobygning skabe bedre harmoni imellem generationerne.

Måske kunne vi ligefrem lave en kampagne for, at vi, der bor i Danmark, alle sammen er danskere og har meget tilfælles – så meget at vi har råd til også at respektere andre nationer og vor plads i verden.

Men så meget har op til to verdenskrige inden for 20 år vel ikke lært os?

1973 gav endnu et decembervalg – og Albertsen fik nok en gang en personlig topplacering i julegave. Men det var langt fra kun det indenlandske, som optog ham – Danmarks nylige indtræden i De Europæiske Fællesskaber var en alvorlig konkurrent. Som erklæret europæer skrev Albertsen kronik i Venstrepressen om vor forståelse for, hvad det egentlig var, vi var gået ind i.

Vi ved for lidt om EF

I det daglige er det nok de færreste danske vælgere, der forbinder så forfærdelig meget med Europaparlamentet og tænker på, at her er det danske folketing repræsenteret med 10 medlemmer.

Disse 10 folketingsmedlemmer har altså, udover deres job i det danske folketing, fået pålagt de ret så krævende ekstra arbejdsbyrder ved at repræsentere danske interesser og synspunkter i diverse partigrupper, udvalgsfunktioner og i selve parlamentet.

Så bortset fra to måneders sommerferie – fra den 15. juli til den 15. september – iler de 10 danske EF-parlamentarikere bogstaveligt talt næsten hver eneste uge til møder enten i Bruxelles, Strassbourg eller Luxembourg.

Dette kan selvfølgelig ikke undgå at påvirke deres deltagelse i det hjemlige politiske arbejde, og der må nødvendigvis fra de respektive partigrupper udvises forståelse over for EF-kollegerne, ligesom en lignende forståelse også helst skulle være til stede hos de pågældendes vælgere.

For langt de fleste folketingsmedlemmer er kontakten med vælgerne i valgkredsen af aldeles afgørende betydning. Uden en usædvanlig energisk indsats er det umuligt at opretholde dels vælgerkontakten, dels føling med arbejde på Christiansborg samtidig med, at man er Europaparlamentariker.

Det er da også det, der nu sker for de 10 danske EF-parlamentarikere. I længden kan man vel nok have sin tvivl om, hvorvidt det overhovedet vil være muligt at opretholde disse krævende dobbeltfunktioner. Dilemmaet kan være vanskeligt at afklare.

Skal de oprindelige planer om direkte valg til EF-parlamentet realiseres, vil det medføre, at forbindelsen imellem det hjemlige parlament og Europaparlamentet i realiteten ophører eller i det mindste reelt svækkes meget.

Hvis noget sådant gennemføres, vil det da være muligt at få til-

strækkeligt kvalificerede og mobile repræsentanter til at påtage sig europaopgaverne med fare for at blive nogle frit i luften svævende politikere uden jordforbindelse?

Jeg vil tro, at det vil blive vanskeligt at finde tilstrækkeligt trænede og kvalificerede folk til disse job.

Ud fra mine egne erfaringer, som kun strækker sig over fire måneders medlemskab i EF-parlamentet, men til gengæld strækker sig over 14 års medlemskab i Folketinget, ville jeg ikke gå ind i europarollen uanset den allerstørste sympati og interesse derfor.

Jeg ville anse det for trist ikke at have den tætte kontakt med vælgerne, der kun kan etableres på grundlag af lokal opstilling og mest mulig kontakt og derved et lokalt tillidsforhold.

Det er min opfattelse, at den vurdering også stort set gælder mine danske EF-kolleger. Indtil nu er arbejdet da også klaret, nogle gange dog kun i kraft af, at vore suppleanter til tinget tid efter anden er blevet indkaldt. Det kan for så vidt være udmærket, men løser ikke problemerne helt. Foreløbig må det imidlertid konstateres, at planerne om direkte valg er sat i bero, men de vil jo nok vende tilbage.

Inden da kunne det være nærliggende at få bedre samarbejdsrelationer tilvejebragt imellem de 10 danske EF-folk i parlamentet og den danske regering, erhvervsorganisationerne og Folketingets markedsudvalg.

I første række burde de involverede ministre sørge for at orientere os bedre om aktuelle initiativer, danske ønsker m.v. Derudover burde der selvfølgelig være fuldstændigt sammenfald med medlemskabet i Folketingets markedsudvalg og EF-parlamentet. Det kunne også være særdeles ønskeligt, om en del ligegyldige, men tidkrævende forslag blev fjernet fra parlamentets dagsorden og udvalgmødernes arbejdsprogrammer. EF-parlamentet og heraf følgende udvalgmøder er en krævende udfordring til danske politikere, som forudser forståelse, aktiv bistand og tolerance fra det øvrige folketing, regering, vælgerne og den danske presse, radio m.v.

Almindeligvis er det kun de negative sensationer, der påkalder interesse, når der fortælles noget til den danske offentlighed, det daglige slid og heraf følgende resultater bliver sjældent noteret. Deraf de mange misforståelser og den herskende uvidenhed om EF.

Måske kunne det være nyttigt med en ny EF-kampagne, hvor man overalt fik talt ud om EF.

Onsdag den 20 marts 1974 var Albertsen tilbage i det hjemlige med et interessant forslag: At familiepolitikken skulle styres mere direkte gennem tilskudspolitikken. Et ægte Albertsen-forslag – velment, impulsivt – men måske ikke udformet i en endeligt brugbar version. Sjovt nok skulle det vise sig, at det var efter denne recept, Folkerepublikken Kina besluttede sig til at klare sit overbefolkningsproblem – og med stort held. Men måske har lederne i Peking også haft fat i det eksemplar af Politiken, hvor denne kommentar stod:

Kun tilskud til to børn

I 30'erne talte vi om krise i befolkningsudviklingen. Folketallet – specielt i Frankrig – gik tilbage. Kløge eksperter, bl. a. det svenske professorægtepar Myrdal, inspirerede på verdensplan til en aktiv familiepolitik, som mange lande tog ved lære af – herunder også Danmark, som gennemførte en række foranstaltninger, der klart tilsigtede at stimulere børnetilvæksten.

Nu er bøtten vendt, og alle eksperter verden over gruer ved blot at justere den enorme befolkningstilvækst, som nu truer enhver plan om at forbedre ikke mindst u-landenes levestandard.

Trods al propaganda om anvendelse af præventive midler, sterilisation eller fri abort, øges befolkningstallet med enorm og uhyggelig vækst. Kampagner for en ansvarlig familiepolitik har indtil nu mødt en relativ stærk modstand hos den jævne befolkning.

I vort eget land oplever vi også en konstant befolkningstilvækst. Trods fri abort, sterilisationsmuligheder, anvendelse af p-pille o.m.a., stiger befolkningstallet år efter år. Kan vi med rette opstille os som dommere over andre landes befolkningstilvækst, når vi selv i realiteten både samfundsmæssigt og individuelt indstiller os efter devisen **EFTER OS KOMMER SYNDFLODEN?**

Vi indretter vore sociale ydelser efter princippet **DES FLERE BØRN, DES BEDRE**. Vi giver børnetilskud til alle uanset indkomst og børneantal og præmierer dermed i realiteten de børnerige familier.

Nu ved vi reelt ikke, hvilke indtægtsgupper der har de mange børn. Jeg gætter selv, at det er de velstillede og de dårligst stillede, der repræsenterer de børnerige familier. Ville det ikke være en overvejelse værd, om vi ud fra en befolkningspolitisk vurdering fremtidig kun ydede børnetilskud til de to første børn. Resten måtte den enkelte familie totalt klare. Dog er det klart, at for mindre-bemidlede familier kunne man over bistandsloven yde individuel

støtte.

Igennem en sådan ændring af loven om børnetilskud ville der tages et reelt og ansvarsbevidst befolkningspolitisk initiativ samtidig med, at der kunne spares adskillige hundreder af millioner af kroner.

Foranstaltninger også af socialpolitisk karakter, der så dagens lys ud fra en helt anden situation end den nugældende, har krav på behørig revision ud fra dagens krav og muligheder.

Det er klart, at en sådan ændring af børnetilskudsprincippet ikke skal berøre nuværende modtagere. Det, jeg tænker mig, er, at man eksempelvis fra 1976 indførte det princip, at man kun modtog børnetilskud for de to førstefødte børn. Hvis de enkelte forældre ønskede og fik flere end to børn, ville man bortset fra trangstifælde ikke modtage noget børnetilskud til disse. Herved ville der kunne spares mange millioner af kroner, og vi ville som nation yde et beskedent bidrag til fremme af en ansvarlig befolkningsudvikling. Ingen nuværende familier med flere end to børn ville få forringet deres status. Fremtidige familier ville kende vilkårene for at have børn.

Kun otte dage efter forslaget med tilskud til højst to børn var Albertsen på færde igen. Nu i Aktuelt – og med et ordentligt hug til de besiddende, »Den herskende klasse«. Men til illustration af situationen omkring indlæggets tilblivelse skal det fortælles, at Albertsen samtidig stredes voldsomt for bevarelsen af pensionisternes »mimrekort«, for højnelsen af standarden på hospitalernes forplejning, for antallet af ministre i regeringen – og for nedsættelse af de direkte skatter! Meget at gabe over på en gang – men typisk for Albertsen.

»Den herskende klasse« har ikke alene bedre betalt, men mere meningsfulde jobs

Ved sidste overenskomstfornyelse på det private arbejdsmarked var en af mærkesagerne – ligeløn uanset køn. Den for længst accepterede ordning på det statslige arbejdsmarked blev efter 30 års kamp endelig en realitet på det private arbejdsmarked. Hvorvidt forventningerne om reformen er indfriet hos de titusinder af kvinder, der måtte betragte ligelønssfejren som et resultat af årelang kamp, slid og tårer, er et åbent spørgsmål.

Nu ved enhver, at ligeløn er mange ting. Hvis det kun får effekt, når det drejer sig om lavtlønsområderne og de mindre attraktive jobs – ja, så er det hele ikke så meget værd. Ligelønnen får som begreb kun reel mening, hvis den medfører ligestilling til avancerede, de mere behagelige jobs og til lederstillingerne med de mere spændende arbejdsopgaver.

Der går nok en rum tid, inden denne holdning bryder virkeligt igennem. Kvinderne må via dygtiggørelse, sammenhold og selvbevidsthed fortsætte anstrengelserne for at opnå reel ligestilling og ligeløn. Det kan også være at det bliver nødvendigt, at de udviser lidt mere tolerance over for deres medsøstre. Man kan som nævnt ofte undres over, hvor intolerante kvinder kan være over for andre kvinder, ja, de kan være næsten lige så slemme som mændene, men de har jo til gengæld råd til det!

Men egentlig er det jo trist og deprimerende, at vi betragter ligeløn for kvinder og mænd, når de udfører samme arbejde, som en kæmpesejr. Når vi i samme åndedrag må konstatere, at uligheden på arbejdsmarkedet som sådan øges år for år. Lønveksten for den ufaglærte arbejderkvinde er stadig kun en brøkdel af lønveksten for akademikeren – lad ham være lærer, præst eller læge.

Udover at have et mere muntert, meningsfyldt og spændende arbejde, almindeligvis med et færre antal arbejdstimer – så har disse, på det seneste kaldet »den herskende klasse«, længere ferier, fuld dækning ved sygdom samt langt bedre pensionsordninger end alle, der virker på det private arbejdsmarked.

Og oven i disse mange værdsatte goder ligger de stadig i toppen, hvad lønninger angår, og forskellen mellem dem og dem, der befinder sig længere ned på trappetigen, øges år efter år. Hvorfor er det sådan? Har de almindelige lønmodtagere via politisk og faglig indflydelse ladet sig besnære af de veluddannede, stærkt organiserede og i forvejen betrykkede og begunstige til at løbe med alt for store dele af samfundskagen?

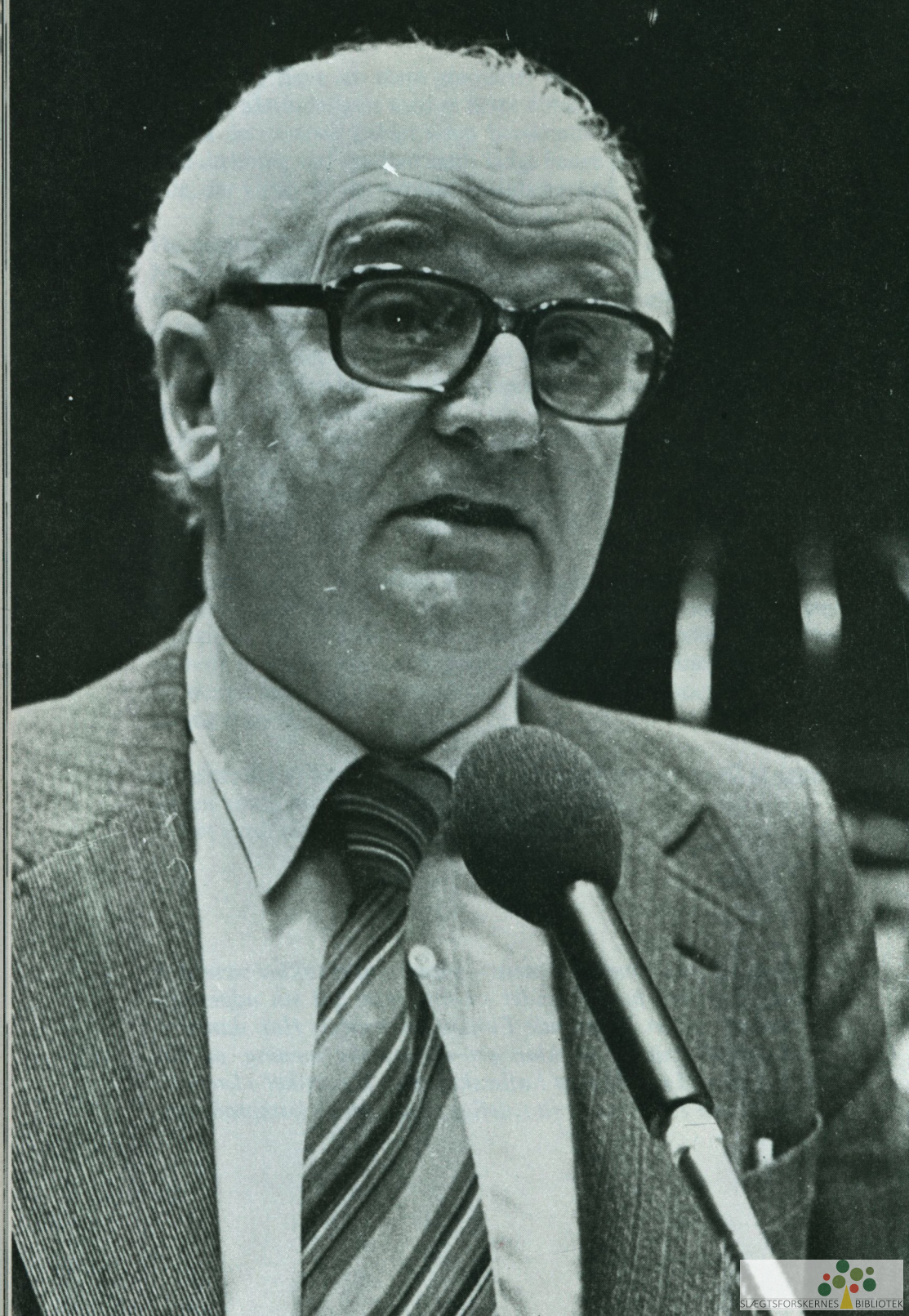
Nu er vi nok ikke det værste samfund i vort eget lille velfærds-Danmark i så henseende. De største forskelle oplever man nok i USA og i de såkaldte socialistiske lande – springet fra ingeniøren til gadefejeren i Sovjet er nok som fra 6 til 1, måske endnu større.

Hvad ligeløn for forskelligt arbejde angår, har jeg kun oplevet det et sted: I kibbutzer i Israel. Her fik alle samme goder og samme rettigheder, uanset de havde forskellige pligter og jobs. Efter alt at dømme virkede systemet fortræffeligt, men de mennesker, der stod for denne tanke og efterlevede den, var altså også socialister både i ord og gerning.

Hvornår får vi kræfter og styrke i arbejderbevægelsen til at samles om en kamp for ligeløn for forskelligt arbejde?

Det varer nok et stykke tid.

EF optog Albertsen mere og mere – blandt andet takket være den større indsigt, han havde vundet i komplekset via sin udpegelse som medlem af det daværende Europa-parlament. Han dannede sig sin aldeles tydelige og klart pro-europæiske mening, og gik hårdt i rette med kritikere af Fællesskaberne. En artikel – kronik i Aktuelt 25. juli 1974 – taler sit tydelige sprog om en kompromisløs tilhænger:

Forkert at skælde EF ud, fordi vi ikke kan styre medlemskabets fordele

Når Englands Labour-regering fremsætter krav over for EF, griber alle de gamle EF-modstandere med begærlighed meddelelsen herom og udtaler straks, at Danmark omgående må følge Englands eksempel. Hvilket eksempel, må man nok spørge?

De politikere, der ikke straks falder for den opstillede fælde, bliver nærmest fremstillet som nogle løgnagtige skurke. Det reelle er, at efter at den første teatertorden ved Labours tiltræden var overstået, har den nye regering ønsket forhandlinger med EF om en række i og for sig velbegrundede engelske ønsker, som stort set bør finde forståelse, også i danske kredse.

Altsammen noget, der kan og vil blive forhandlet om, og trusler om engelsk udmeldelse er reelt forstummet. Men se, om modstanderne af EF har opdaget denne fase i udviklingen.

I det daglige går arbejdet da også, uanset tilbageslag, som f.eks. oliekrisen, videre i EF og i alle dets instanser. De åbenbare fordele for Danmark ved at være med i EF er så håndfaste realiteter som nogen sinde. Landbrugets merfortjeneste er nærmest i overkant af det beløb, man påregnede forud for optagelsen i EF.

Vore store økonomiske trængsler, der månedligt registreres igennem det voksende betalingsunderskud, ville for Danmark uden medlemskab i EF medføre kronedevaluering. Denne undgås, hvis vi snart reber sejlene, og de øvrige EF-lande opretholder det valutारiske samarbejde.

At vi så ikke har formået at styre de vitterlige fordele, som medlemskabet af EF giver, skal i det mindste ikke bebrejdes EF. Det bliver en intern dansk politisk opgave, som vælgerne ikke gjorde lettere ved valget i 1973.

Der er efter alt at dømme i de seneste måneder kommet en mere jordnær og realistisk holdning ind i det daglige EF-arbejde. De meget smukke, men vel mindre realistiske tanker om fælles udenrigspolitik, direkte valgt parlament o. m. a., er skubbet i baggrunden, og i stedet er interessen i stigende grad drejet over på praktiske og jordnære ting som f.eks. vandrende arbejdstageres sociale, politiske og juridiske rettigheder eller: Hvad kan fællesskaberne gøre for at få hold på de multinationale selskabers manipuleringen?

Der kunne nævnes hundredvis af andre eksempler, som indgår i EF's arbejde og virke, og som giver resultater, ofte kun små fremskridt, men linjen er klar, og arbejdet bliver udført.

De 10 danske medlemmer af EF-parlamentet og derunder hørende komiteer og diverse grupper er vel af og til lidt irriterede over manglende præcision eller megen overflødig snak. Uanset den danske vicepræsident Poul Dalsagers konsekvente præcision, når han leder møderne, har det endnu ikke haft tilstrækkelig virkning på de øvrige mødeledere.

Det stiller betydelige tidsmæssige og arbejdsmæssige krav til de danske MF'ere, der næsten hver uge skal deltage i møder i et af de tre faste mødesteder.

For uanset at der ydes god teknisk og sekretærmæssig hjælp til parlamentsmedlemmerne, skal de jo rent fysisk være til stede ved møderne, og det kan ofte være en vanskelig afvejning, om man nu skal forblive i sit hjemlige parlament eller tage til udvalgs møde i Bruxelles eller parlamentsmøde i Strasbourg.

Det forudsætter forståelse og accept af den lokale vælgerkreds, når kredsens folketingsmand foruden at være medlem af det høje ting også er en af de 10, der er valgt til at repræsentere sit parti og sit land i EF.

De 9 medlemslandes repræsentanter i de nævnte instanser varetager de mangeartede pligter, som dette fællesskab kræver. Det eneste led, der indtil nu har svigtet, er det engelske Labour-partis delegation til Europa-parlamentet, hvilket ikke mindst de øvrige 8 medlemslandes socialdemokratiske repræsentanter dybt beklager.

Hvis blot Labour-repræsentanterne på det europæiske plan ville handle lige så pragmatisk og realistisk, som de efter alt at dømme gør på det hjemlige plan, skulle de møde op i morgen i Luxem-

bourg, Strasbourg eller Bruxelles, hvor deres partifæller alle steder forfægter de synspunkter, som også Labour deler.

Fællesskaberne er, og må nødvendigvis blive, et stort apparat og kan derfor blive tungt at danse med. Det forhindrer imidlertid ikke, uanset de store besværligheder, at fællesskaberne lever og virker. Hele apparatet med kommissionen, ministerrådet, parlamentet, udvalgene og partigrupperne er altsammen i fuld sving kontinuerligt.

Lige aktuel i dag er en kronik – også udsprunget af uskrømtet pro-EF holdning – som Albertsen skrev i Aktuelt 1. juli 1976. Om de store dyr i det yderste venstres åbenbaring – De Multinationale Selskaber:

KRISTIAN ALBERTSEN

De multinationale er ikke bare af det onde – men EF må have fod på dem

International produktion er en logisk følge af udviklingen af vor økonomi og bidrager til den økonomiske vækst og til forøgelse af velstanden. Men multinationale selskabers virksomhed uden for hjemlandet kan føre til en uønsket koncentration af økonomisk magt.

Man bør derfor ikke modsætte sig multinational virksomhed, som kan være hensigtsmæssig og fordelagtig, men søge at begrænse og løse de vanskeligheder og problemer, som deres virksomheder kan medføre. Indsigt og indflydelse på de multinationale selskabers virke kan kun klares igennem regionale eller internationale sammenslutninger som EF og FN.

Man har etableret en dialog mellem EF-parlamentet og den amerikanske kongres. Repræsentationen fra EF og USA er enige om, at politik også i de internationale forbindelser rangerer over økonomien. En overenskomst imellem de industrialiserede lande ville være et stort fremskridt. I første omgang kunne der blive tale om en overenskomst imellem EF og USA, og den kunne da tiltrædes af Japan, Sverige, Norge, Canada og andre industrilande.

En sådan aftale må være bindende for såvel de involverede stater som selskaber, der har hjemsted eller er aktive i de pågældende stater. Selve definitionen af en multinational virksomhed er i EF-sproget: En virksomhed, der i privat, statslig eller blandet eje er oprettet i forskellige lande og således forbundne, at en virksomhed alene kan have afgørende indflydelse på de øvrige. En sådan multinational virksomhed skal overholde de nationale og internationale love og respektere målsætningerne i moderlandets og værtslandets politik. I tilfælde af uoverensstemmelse imellem de internationale og nationale love skal og bør værtslandets love have forrang.

De stater, der er interesseret i sådanne aftalers gennemførelse, må på forhånd forhandle og slutte aftaler om indbyrdes retshjælp og administrativ bistand, indtil der bliver fastsat effektive internationale bestemmelser desangående.

For EF har man opstillet en ønskeseddel om oplysninger, som skal offentliggøres, opdelt efter arten af virksomhed og efter de lande, hvor virksomheden drives, selskabets økonomiske og almindelige struktur, finansielle og personlige forbindelser med andre virksomheder, de midler, der er investeret, reinvesteret og overført til moderselskabets hjemland, hvor nærværende og ny kapital stammer fra og dens sammensætning, antallet af beskæftigede, antallet af værtslandets statsborgere, der er beskæftiget på forskellige niveauer, status og driftsregnskab, indbefattet bruttoomsætning og erlagte skatter i procenter af omsætningen, udgifter til forskning og udvikling, indtægter fra royalties, licenser og managementkontrakter. Tilsvarende oplysninger skal indberettes af sammenlignelige nationale selskaber.

I kraft af deres omfang vil de multinationale selskaber have et teknisk eller et økonomisk forspring fremfor konkurrenterne, hvilket giver dem en magtstilling, som konkurrencepolitikken må sigte på at hindre misbrug af. For at sikre en kontrol af de multinationale selskaber vil det være nødvendigt at udbygge samarbejdet mellem monopolmyndighederne i USA og i EF. Det er ikke så meget huller i de nationale staters konkurrencelovgivning, der er årsag til den utilfredsstillende situation, men snarere at monopolmyndighederne ikke kan bevise, at de multinationale selskaber har misbrugt deres stilling. En international overenskomst bør give monopolmyndighederne beføjelse til at skaffe sig adgang til alle relevante oplysninger.

De multinationale selskaber må undgå enhver handling, som kan få uheldige virkninger for konkurrencen, f.eks. ved prisfastsættelser, begrænsninger i datterselskabers og licenshaveres handlefrihed, erhvervelse af andele i selskaber med en betydelig konkurrerende stilling eller tiltrædelse af konkurrencebegrænsede karteller eller aftaler. De må også samarbejde med regeringsmyndighederne og skaffe alle relevante oplysninger, som myndighederne forlanger.

I de foreløbige EF-planer om øget indsigt med de multinationale selskaber indgår også et ønske om, at disse selskaber skal indbetale deres planlagte investeringer til de nationale myndigheder. I mere end halvdelen af investeringstilfældene er der tale om overtagelse af en bestående virksomhed. Derfor mener EF-eksperterne, at der skal fastsættes strengere regler herfor end for nye, direkte investeringer, og foreslår, at der forud gives fyldestgørende oplysninger til statslige myndigheder og til funktionærer og arbejdere i virksomheden.

De multinationale selskaber skal forsyne skattevæsenet med alle nødvendige oplysninger til beregning af skyldige skatter. Skatten skal betales, hvor indtægten tjenes. Man må indtage en fælles holdning over for begrebet skattely, og virksomheder, der opererer for skattelylande, bør nægtes ret til at åbne nye afdelinger i de lande, der har tiltrådt den tilsigtede overenskomst om kontrol med de multinationale selskaber. Multinationale virksomheder stræber efter at fremvise en så stor fortjeneste som muligt i lande med lav beskatningsprocent og begrænse den opgivne fortjeneste i lande med høje skatter.

Hvad ejerforholdene angår, peger EF på, at der bør gives indbyggere i værtslandet mulighed for aktieerhvervelse.

Også angående arbejdsmarkedspolitikken har EF forslag og peger bl.a. på, at repræsentanter for arbejdstagerne skal have mulighed for samråd med de ansvarlige for afdelingens politik. EF foreslår, at mindst en statsborger fra værtslandet skal have sæde i afdelingens direktion. Arbejdstagerne må rettidigt informeres og høres om afskedigelser og udarbejdelse af afviklingsplaner.

De multinationale selskaber skal respektere national lovgivning om beskæftigelse og arbejdsmarkedsforhold. Enhver forskelsbehandling på grund af køn, alder, religion, race, nationalitet eller politik skal undgås.

Endelig peger EF på, at multinationale selskaber ikke på ubehørig vis må søge at øve indflydelse på værtslandets politik.

Der vil blive tale om meget omfattende bestemmelser, og de vil, ført ud i livet, betyde en indsigt og en kontrol med de multinationale selskaber, som ingen enkeltstat har mulighed for at udøve. EF er her et vægtigt og uomgængeligt instrument til fremme af en sådan politik.

I 1977 dukkede der et monstrum op på den politiske arena, som hed ITP, den indtægtsbestemte tillægspension. Den var bestemt ikke Albertsens livret – ligesom ethvert andet mere eller mindre dulgt anslag mod status for de pensionister, som han i årevis havde været talsmand for. For Albertsen handlede det simpelthen om, at han i sit daglige virke kunne se, hvordan pensionisterne fik det ringere og ringere økonomisk – og det ville han ikke finde sig i. Debatartikel i Aktuelt 11. maj 1977 – en repræsentativ formulering for Albertsens synspunkter:

På tide vi gør mere for pensionisterne, mange er i klemme og må hjælpes

Under valgkampen blev problemerne om pensionisternes akutte vanskelige økonomi i høj grad behandlet af alle de politiske partier. Lykkeligvis er debatten herom ikke standset, efter at valget er overstået, for problemerne består stadig.

Derfor må Folketinget snarest tage stilling til denne problematik. De forskellige partier har i Folketinget fremsendt deres ønskeløsninger i så henseende. Med total mangel på respekt for økonomien har enkelte partier foreslået reformer, hvis økonomiske konsekvenser end ikke forslagsstillerne selv har gjort sig mindste tanke om. Det gælder specielt det forslag, som VS har fremlagt, hvor man kan være i tvivl om merudgiften bliver 5 eller 15 mia. kr. Anvisning på dækning for beløbet skal man selvfølgelig ikke regne med, at et parti som VS vil finde det påkrævet at fremkomme med. Kommunerne sparer ej heller på milliarderne. De vil give 10% mere til alle uanset formue og indtægtsniveau. Det samme gælder i endnu mere udpræget grad for Fremskridtspartiet, idet de dog samtidig vil have forhøjet aldersgrænsen fra 62 til 67 år for kvinderne for at opnå folkepension.

Til de mere realistiske udspil må man regne med Venstres. Deres udspil er imidlertid ikke et forslag men en formulering til en folketingsbeslutning, hvor grundlaget og tendensen i givet fald skulle danne grundlag for et lovforslag fra regeringen.

Venstre foreslår en ophævelse af tjenestemandspensionsbegrebet for fremtidigt ansatte tjenestemænd og en ensartet ydelse til alle over 67 år uanset ægteskabelig status, altså en tankegang der i høj grad er præget af en lighedsfremmende politik.

Inden længe fremkommer der et oplæg fra socialministeren baseret på et dybtgående kommissionsarbejde, hvor en lang række eksperter har medvirket. Dette oplæg skal så danne grundlag for

en folketingsdebat, der formentlig munder ud i en afklaring med hensyn til, hvad der kan realiseres – såvel politisk som samfundsøkonomisk.

Når jeg har understreget nødvendigheden af et snarligt initiativ over for pensionisterne, er det mindre hensynet til bestemte principper som f.eks. ensartede pensioner og ens tilgangsalder for kvinder og mænd for at opnå folkepension m.v., som det er pensionisternes akutte økonomiske problemer, det drejer sig om. Disse problemer er i første række husleje problemer for alle de pensionister, der kommer i klemme ved moderniseringer, ejerlejligheds etablering og husleje forhøjelser i al almindelighed. Et andet stort problem er beskattningen af pensionistægteparrene, som uanset den rimelige regulering af pensionerne til ægteparrene pr. 1. januar i år stadig er i klemme.

Som ansvarlig leder af en stor omsorgsorganisation som Pensionisternes Samvirke har jeg daglig mulighed for at bemærke, hvorledes

pensionisterne må spare og skære ned på en helt urimelig men desværre nødvendig måde. I stigende grad går det ud over pensionisternes helbred og humør og på en menneskelig og samfundsmæssig uforsvarlig måde.

Selve dette at kunne være med i et værdifuldt og aktiverende omsorgsarbejde er der et stigende antal pensionister, der uanset en stærk interesse afstår fra at deltage i af rent økonomiske grunde.

Derfor er et omgående initiativ for at løse disse dagsaktuelle problemer særdeles vigtigt.

Imidlertid skal vi ikke af den grund glemme vort ansvar for at løse hele pensionssystemets problemer. Det lovede vi vore ældre og også de kommende pensionister, at her måtte der ske ændringer, hvad niveau og principper angår. Socialdemokratiet har her en forpligtelse som landets største parti og som ansvarligt regeringsparti. Vi kan ikke én gang til tåle et nederlag på dette felt som sidst, hvor tanken om at gennemføre den såkaldte indtægtsbestemte pension faldt til jorden.

Vi må nøgternt vurdere de politiske reformmuligheder og samtidig vedkende os vore principper om større lighed i samfundet. Den ulighed, som stadig i uhyggelig grad præger vore løn- og arbejdsbetingelser, kan vi afsvække rent politisk gennem en lighedspræget socialpolitik.

Dette er i rigt mål også sket i de seneste år igennem gennemførelse af dagpengereformen og ændringen af arbejdsløshedsunderstøttelse og andre ting. Vort sociale sikkerhedssystem har gennemgående været baseret på den holdning, at det skulle omfatte alle borgere uanset erhvervmæssig placering. I vort foranderlige samfund bør denne linje fastholdes som princip.

I det fremtidige pensionssystem bør denne linje yderligere udbygges. Såfremt økonomien begrænser vore muligheder for at højne pensionisternes levestandard, bør vi nok overveje det rimelige eller måske snarere det urimelige i vor nuværende ordning om, at man kan have fuld erhvervsindtægt som 67-årig og alligevel have folkepensionens grundbeløb. Både ud fra en beskæftigelsesmæssig og en direkte økonomisk betragtning ville en ændring her være ønskelig.

Det var glødende tider, den sommer i 1977. Albertsen havde meldt sig som borgmesterkandidat på Frederiksberg – og tonen var skarp fra starten. Ingen unødigt høflighed for de siddende magthavere. Samtidig ulmede kritikken omkring de regnskabsmæssige forhold i Pensionisternes Samvirke – hvor man havde lagt mere vægt på omsorgsarbejdet end på det bogholderimæssige.

Men uanset hvad luften var tyk af, satte Albertsen en debat i gang om noget helt andet: Om vore børn, og hvor meget vi egentlig ofrer på dem – for eksempel set i forhold til familiens hellige ko, den firehjulede benzinæder. Artiklen her stod at læse i Politiken den 10. august 1977:

KYS MIG
KRISTIAN!

APRIL

Vi elsker bilerne højere end børnene

For blot et par årtier siden havde vi i Danmark det samme antal biler, som vi havde børn. I de seneste år er denne balance klart forrykket til fordel for bilen. De faldende fødselstal, som navnlig i de allerseneste år har været markant lave, har mindsket antallet af børn, således at det nu bevæger sig omkring 800.000, hvorimod bilernes antal uanset højere motor- og benzinafgifter stiger konstant, således at der nu er i alt ca. 1,6 mill. motorkøretøjer, altså to biler for hvert barn.

Nu kan man selvfølgelig i en verden, hvor overbefolkningen truer os alle, glæde os over, at den danske befolkning vil gøre sit til at mindske en befolkningskrise, som ellers kan blive en fare for os alle. Spørgsmålet er nok, om de faldende fødselstal er udtryk for en sådan ansvarsfølelse, eller om det snarere er angst for fremtiden, ændrede livsvaner – fri abort m. v. og/eller resultater af den manglende samfundsmæssige hensyntagen til børnenes vækst- og trivselmuligheder.

Planlægger vi mere af hensyn til bilen end til barnet? Svaret er nok desværre ja. Vi diskuterer med stor og berettiget iver og energi om det forfærdelige, der sker, når børn udsættes for korporlig vold og overlast. Forældre der kommer overtrætte hjem, og som ofte under dårlige pladsforhold skal leve op til enorme tålmodighedskrav og udvise engageret interesse og kærlighed, kan undskyldeligt nok forivne sig og reagere spontant på en uheldig måde. Det er dog langt værre, at vi ikke fra samfundets side har formået at skabe bykvarterer, hvor børn kan leve i virkelig tryghed uden at risikere død og lemlæstelse ved trafikulykker.

Man straffer de forældre, som er vokset op under dårlige forhold, som bor elendigt, som er arbejdsløse, og som er følelsesmæssigt handicappede, og derfor i afmagt slår deres barn. I stedet for at straffe dem burde man omgående analysere forholdene på stedet og rette på dem.

Næh, vi burde snarest straffe de myndigheder og politikere, der ud fra økonomiske argumenter tilrettelægger vor byplanlægning uden at huske alle de svage i trafikken, de ældre og børnene.

Hensynet til biltrafikken glemmes ikke. Her kan man tale om kvalificeret vold.

Forskellige undersøgelser viser, at når et hus er mere end tre etager højt, så hilser folk ikke på hinanden i opgangen. Børnene vokser altid op i et miljø, hvor de indirekte opdrages til at give pokker i de andre.

Denne holdning smitter også af på ungdommen. Over for dem eller de anonyme foretager man lettere tyveri, overfald osv.

Det store antal af ansvarlige medborgere, der planlægger og beslutter om trafikken, boligbebyggelsen, skolerne m. v., er mennesker, som kan købe sig et godt miljø til deres egne børn. De kan lettere sige, at det er bedst for børnene at være hjemme. De er ikke klar over, hvor mange børn der lever isoleret og på et nødtørfigt niveau. Disse begunstigede forældre kan afbalancere den vold, som deres børn udsættes for i det daglige, ved at rejse ud med dem enten til diverse ferieophold i udlandet eller til fritidshuse med de gunstige natur- og trivselsmuligheder. Men de mennesker, de planlægger for, har for det store tals vedkommende ikke de chancer – de bliver slået ud.

Bilismen er blevet en fredet og hellig faktor i vore moderne samfund. Så hellig, at man tager større hensyn til den end til børnene. Mange mennesker er stærkt følelsesmæssigt bundne til deres bil. De synes, at det er synd, om bilen skal stå i garagen en dag. Den følelse er resultatet af, at bilen lanceres som et sex- og statussymbol.

I foråret 1978 gik bølgerne særdeles højt. Kommunevalget på Frederiksberg endte med, at Kristian Albertsen ikke blev borgmester – men formand for det sociale udvalg, det blev han da. Og som en stormvind for han straks af sted i sit nye virke. Han nedlagde utidssvarende plejehjem, dårligt nok før han havde fået sat sig bag skrivebordet i socialudvalgsformandsstolen, proklamerede en helt ny socialplan for sin kommune – og blev iøvrigt ved med at skrive artikler, som om intet var hændt. Her følger en kronik fra Aktuelt, dateret 25. september 1978:

Frugten af intolerance: Flygtninge og afvigere må søge invalidepension

Vi, som er vokset op i H. C. Andersens fædreland, kender alle eventyret om den grimme ælling, der blev en vidunderlig svane – almindeligvis tolket som H. C. Andersens billede af sig selv – men hvor meget husker vi egentlig af skildringen om ællingen, mens den var grim og anderledes – ja, den skulle kanøfles, fordi den var anderledes!

Er vi stadig sådan over for dem, der er anderledes? Kanøfler vi den farvede, fremmedarbejderen, dværgen, den homoseksuelle, den handicappede, den religiøse – eller i det hele taget dem der er anderledes – afvigere kaldet?

Med sorg i sindet tror jeg, vi må sige ja til spørgsmålet. Til daglig går vi ganske vist allesammen rundt og regner med, at vi er så fantastisk tolerante, frisindede og fremskridtsvenlige. Vi har alle som danskere det allerbedste udgangspunkt for at skulle være det – vi taler samme sprog, vi hører stort set alle til samme race, vi hører, i det mindste officielt, næsten allesammen til samme religion, vi bor tæt ved hinanden, så de geografiske afstande giver gode kontaktmuligheder, hvorved isolation af landsdele og befolkningsgrupper næsten er umulig.

Med andre ord, vi er et så homogent folk, så trusler fra mindretal om udslettelse af vor identitet er udelukket, derved skulle også betingelserne for at vise stor tolerance og respekt for afvigere og mindretal være klart til stede, men se om de er det. Vi lader fremmedarbejderne klare de dårligste jobs, samtidig med at alt for mange af dem bor under urimeligt dårlige vilkår. Deres ledighedsprocent er gennemgående dobbelt så høj som gennemsnittet her i landet – alligevel kan man samtidig opleve, at begunstigede danskere giver udtryk for ønsket om, at vi egentlig snarest burde sende alle

fremmedarbejdere hjem, hvor de hører hjemme. Hvis man over for sådanne udtalelser spagfærdigt fremfører, at følgerne af en sådan fremfærd over for mennesker, som vi selv har opfordret til at komme her til landet og få et job på et tidspunkt, hvor vi havde behov for ekstra tilskud til arbejdsmarkedet, forekommer hensynsløse og egoistiske – ja, direkte ukloge – kommer racisten og nationalisten op i danskeren på en pinagtig måde.

Hvis vi nu tænkte den tanke, at andre nationer ville realisere en sådan nationalegoistisk holdning over for de titusinder af danskere, der befinder sig i oversøiske lande eller blot er flyttet til Sverige, Norge og Tyskland, og bede dem forføje sig hjem til gamle Danmark, for nu har vi ikke længere brug for jer – hvilket ramaskrig ville der ikke rejse sig herimod og med rette.

Men det glemmer de mange danskere i deres selvovervurdering og intolerance.

Og hvordan er vi over for de handicappede – eller dem, der blot fysisk, evt. psykisk er en smule anderledes end os, der er naive nok til at tro, at vi er normale? Endnu er der vel ingen, der har kunnet definere begrebet normal, de fleste går vel rundt og tror, at de hører til de normale, en skønne dag bliver de måske klar over, at de også har et særpræg, hvorved de afviger fra normen.

Ja, vor holdning til den psykiske eller fysiske afviger er jo igen et ambivalent forhold – officielt er vi mægtig korrekte og hensynfulde, men alt for ofte glemmer vi at vise det i praksis. Til daglig virker jeg på et rådhus, der er 25 år gammelt og endnu ikke giver reelle muligheder for, at en kørestolsinvalid kan komme ind i huset. Nu bliver det altså i 25-året forventelig klaret, men reelt er det jo en pinlig langsommelig holdning at udvise over for et mindretal.

Så sent som i sommer oplevede man, at en restauratør afviste et selskab af åndssvage medborgere – og det skete altså i det herrens år 1978. Jo, vi er mægtig tolerante – tror vi da.

Den seksuelle afviger kan godt tolereres, men kun i det skjulte eller på særlige steder, hvor de såkaldt normale ikke kommer. Indtil for få år siden var den juridiske lovgivning om forbindelser imellem samme køn forskellig og urimelig over for afvigere. Dette er lykkeligvis ændret, men menigmands syn herpå er ikke altid præget af tolerance og medmenneskelig respekt.

Igennem min deltagelse i revaliderings- og pensionsnævnet for København og Frederiksberg er jeg hver uge med til at vurdere ca. 100 ansøgere til invalide- og folkepension. Så vidt jeg kan skønne, er det bemærkelsesværdigt, hvor stor en islæt af flygtninge, mindretalsgrupper i det hele taget, seksuelle afvigere, religiøse grupper m.v. der er repræsenteret blandt invalideansøgerne. Det fortæller noget om disse menneskers levevilkår og ofte om deres menneskelige forlis, alt sammen frugten af det omgivende samfunds manglende tolerance og manglende retfærdsfølelse.

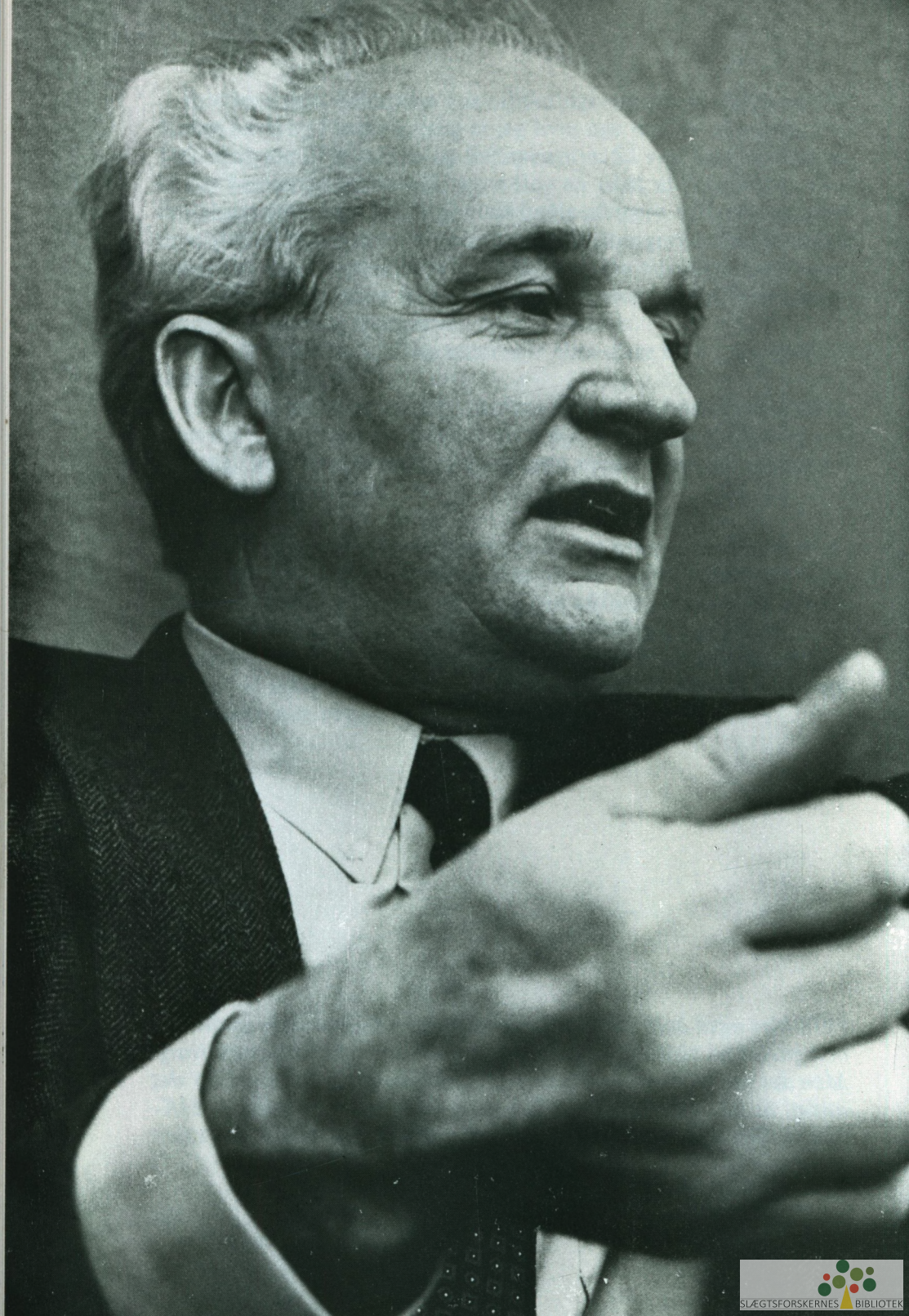
Hvordan ændrer vi disse tendenser eller disse brist i den menneskelige holdning?

Det er så let at henvise til skolens pligter og opdragernes ditto, men det vil i givet fald da blive en meget langsigtet opgave og evt. løsning. Vore massemedier kunne gøre meget mere her – man gør noget, men alt for lidt.

Jeg er klar over, at det kan være ømtålelige emner, men hvor vi ellers på så mange andre felter går tæt på, navnlig når man kan få afløb for indestængte komplekser og kan afsløre individuelle afvigere, så er det småt med grundige analyser af afvigergrupperne.

Selvfølgelig skulle grundtemaet være at fremme tolerancen, således at vi måske en skønne dag kunne opføre os, som vi burde gøre, og ikke som vi gør.

1978 blev også året, hvor Kristian Albertsen kunne sætte endnu en betegnelse på visitkortet: Formand for Folketingets Finansudvalg. Men det var nu hverken i egenskab af formand for det ene eller det andet, at han i november 1978 – den 15. – skrev et indlæg i HK-bladet. Det gjorde han som mangeårigt medlem af HK, og titlen var:

Brev til min faglige kammerat

Vi har begge været stolte og glade, når du og jeg hver for sig, men med samme traditionelle udgangspunkt – den demokratiske arbejderbevægelse – rundt omkring i verden skulle forklare lidt om baggrunden og forudsætningerne for, at i vort og i de øvrige nordiske lande havde den faglige og politiske arbejderbevægelse i fællesskab skabt bedre levestandard og større tryghed for den enkelte borger end noget andet sted i verden.

Det var ligesom vi følte, at dette var virkelig et resultat af en fælles indsats set i det større perspektiv. Nogle af de opnåede resultater skyldtes fagbevægelsen alene, andre var i højere grad frugter af partiets politiske indsats, andre ting igen skyldtes et samspil mellem begge instanser.

Vi havde en ganske klar opfattelse af og forståelse for, at de to grene, den politiske og den faglige, havde fælles rod og fælles udgangspunkt og reelt også fælles perspektiv.

Uden for de nordiske lande formede udviklingen sig anderledes. Her gav begreber som religion og sprog samt ikke mindst den politiske spaltning af arbejderbevægelsen sig også udtryk i en politisk spaltning af fagbevægelsen, en udvikling der i næsten alle tilfælde klart svækkede den samlede arbejderbevægelse. Lad mig eksempelvis nævne Italien, Frankrig og Spanien, hvor levestandard, tryghed og fordeling af goderne er langt dårligere end hos os.

Forudsætningen for at dette frugtbare samarbejde i arbejderbevægelsen kan fortsætte er selvfølgelig en gensidig respekt for hinandens ansvar og funktioner. Vi kender hinandens styrke og muligheder – begge parter ved, at ét er at opstille mål forud for en overenskomstsituation, noget andet er ved vejs ende at godtage et mæglingsforslag.

Vi ved også, at ét er at udforme et politisk arbejdsprogram, noget andet er at få det vedtaget i lovparagraffer og omsat i kendsgerninger med effekt for den enkelte borger, når man erindrer sig

Folketingets sammensætning og Socialdemokratiets styrke.

Det er altid klogt at erkende modpartens argumenter og styrke, inden man udsteder veksler på den faglige og politiske front.

Denne erkendelse viser vore fælles venner i Norge og Sverige just i denne tid – det ville undre mig, om fagbevægelsens tillidsmænd og menige medlemmer i vort eget land havde mindre realitetssans end vore nordiske venner og meningsfæller. Vor politisk svagere situation i Danmark skulle jo faktisk gøre det endnu lettere at erkende dette.

Stående midt i en uhyre farlig situation for demokratiet, hvor næsten desperate kræfter fra yderpolerne vil tvinge arbejderbevægelsen i defensiven, behøver vi mere tolerance og sammenhold indadtil end nogen sinde før.

Samtidig med denne politiske problematik ved vi også, at vore fagligt engagerede kammerater nødvendigvis mere end alle andre må være optaget af, at den tekniske udvikling og den hastigt ændrede produktionsfordeling på verdensplan, samt det ændrede kønsrollemønster har skabt en kæmpe-arbejdsløshed, som plager alle industrilande.

Hvis vi skal løse dette det vigtigste af alle problemer, sker det i det mindste ikke ved, at vi står i hver sit hjørne af arbejderbevægelsen og skælder hinanden ud.. Solidaritet og sammenhold er stadig påkrævet og uundværligt.

1. januar 1979 trådte loven om efterløn i kraft, og den fik et ord med på vejen af Kristian Albertsen i Aktuelt den 16. januar. Thi det hele drejer sig jo ikke om at få folk ud af produktionslivet på den ene eller den anden måde – det handler også om, hvad der bliver af dem bagefter, uanset om man takker af som efterlønsmodtager eller pensionist.

Pensionister er beskedne – derfor har vi en særlig pligt til at slås for dem

Socialpolitisk var den 1. januar 1979 en betydningsfuld skæringsdag. På denne dag trådte de nye pensionsregler i kraft, og samtidig startede loven om efterløn.

Begge love er efter den foreløbige reaktion at dømme blevet vel modtaget af befolkningens store flertal.

Langt flere end forventet meldte sig som interesseret i at gå på efterløn, det siger en hel del om arbejdspresset på vore arbejdspladser og i vort moderne industrisamfund.

Lovforslaget om efterløn var inspireret af fagbevægelsen og ikke mindst af statsminister Anker Jørgensens gamle forbund SID – det blev gennemført af SV-regeringen under modstand fra Venstresocialisterne. Det kan give stof til eftertanke hos en eller anden fra arbejdsmarkedet.

Den anden store reform var igangsætningen af første fase af pensionsreformen, hvorved vore udgifter til pensionslovgivningen som sådan steg med 1100 millioner – herefter er udgifterne alene for dette område oppe på 20,5 milliarder kr. i 1979, eller næsten 20% af det samlede statsbudget.

Den største andel af disse 1100 millioner kroners forbedring går til det nye begreb: boligydelse, der træder i stedet for boligsikringen til pensionisterne. Alene for dette felt er der tale om en merudgift på ca. 400 millioner kr. Fra oprindelig en udgift på 500 millioner kr. til den gamle boligsikring vil boligydelsen forventelig nu koste ca. 900 millioner kr.

I den socialforvaltning jeg har med at gøre, har vi kun konstateret nogle få skuffelser over virkningerne af den nye lov. Idet man har gjort sig andre forestillinger om den forbedrede boligstøtte end realistisk var. For en dels vedkommende er der tale om, at man har udregnet den 15% huslejeudgift, som lovens hovedprincip er baseret på, ud fra sin nuværende husstandsindkomst og ikke ud fra den forhøjede pension, som næsten alle pensionister har fået her pr. 1. januar - både enlige og ægtepar.

Men hertil er kun at sige, at selvfølgelig udregnes de 15% huslejeudgift af den husstandsindkomst, som man forventes at modtage i 1979.

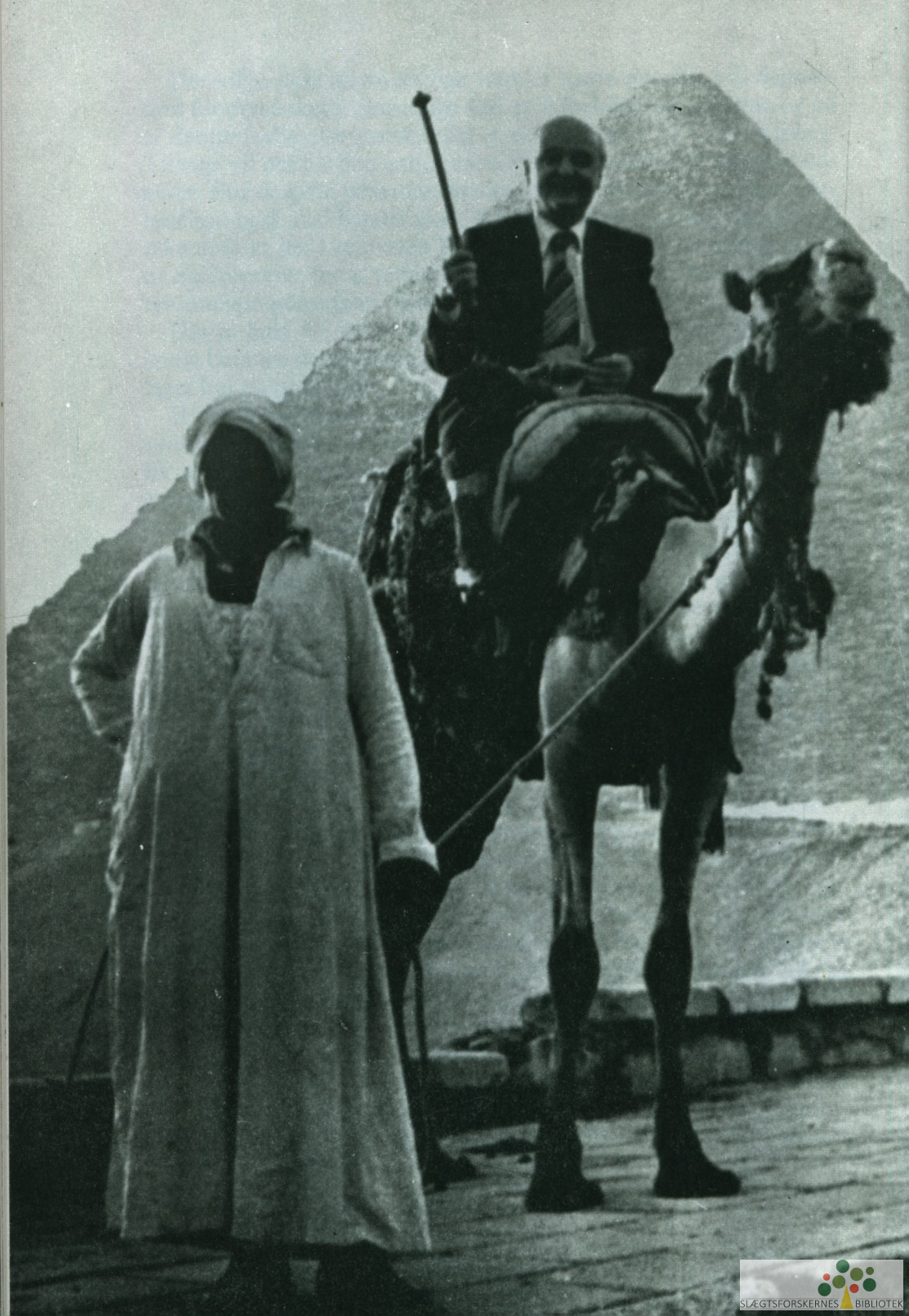
Der vil jo også alt andet lige være et større overskud til disposition for den enkelte pensionist ved at få forhøjet sin pension, og ud af denne forhøjelse ganske vist at skulle betale de 15% i husleje. Tilbage vil der for den enlige være 85% af forhøjelsen til andre udgifter. For de gifte pensionister skal man erindre sig, at der af forhøjelsen også skal betales skat. Til gengæld er der altså tale om, at man som et led i reformen forhøjede pensionen forholdsvis mere til ægteparrene, for at rette lidt op på den skævhed, der har eksisteret imellem pensionen til enlige og til ægtepar.

Der er lang vej igen – erkendt – inden man får den tilfredsstillende balance de to grupper imellem, men nu er der i det mindste taget hul på problemet.

Hvad boligydelsen angår, kan det ikke gentages tit nok, at den skulle meget gerne stimulere mange flere ældre til at fraflytte deres for manges vedkommende utilfredsstillende bolig, hvor de på grund af den lave husleje ikke kan få boligydelse. Når man så i samme åndedræt kan møde den opfattelse, at de ældre ikke bør eller ikke vil fraflytte deres gamle kvarter, så kan dette simpelthen rent fysisk ikke lade sig gøre. Man kan jo ikke sanere gamle overbeboede ejendomme og på det samme areal opføre moderne og hensigtsmæssige boliger med mere plads og mere luft til lige så mange mennesker, som boede der før. Nogle må nødvendigvis flytte til andre kvarterer, det kan være svært – ikke mindst for ældre, som føler sig stærkt knyttet til deres gamle kvarter, men det kan ikke undgås.

Hele den omstillingsproces, som pensionsreformen medfører, stiller store krav til medarbejderne på pensionskontorerne landet over. Det kræver også tålmodighed hos landets pensionister. Dem behøver man nok ikke at appellere forgæves til, da pensionisterne jo gennemgående er beskedne og tilbageholdende – en holdning, som forpligter alle os andre til bestandig at slås for pensionisternes interesser, hvor det måtte være påkrævet.

Hvordan får vi styr på Danmarks økonomi – så vi kan se os selv i spejlet? Det optog Kristian Albertsen i et væld af skrivelser i 1979. Han fik drøje hug fra mange (særlig sommerhusejere), da han bekendtgjorde sin mening: én mand – ét hus! Og mange var sandelig også imod, da de havde læst hans indlæg i SPAREKASSEN i dette blads august-nummer 1979. Det var kraftig kost i et samfund, hvor vi har vænnet os til at leve på klods: AFSKAF KONTOKORT OG AFBETALINGSHANDEL!

Kontokort og handel på afbetaling skal fjernes

Oliekrisen har skærpet de økonomiske vanskeligheder i hele den vestlige industriverden, som er den mest olieimporterende del af verden. At oliekrise i særlig ondartet grad rammer Danmark just nu har sammenhæng med, at vor nationale økonomi i forvejen er belastet af lån og afdrag. Dertil kommer, at vi, som et moderne industrisamfund og en udbygget velfærdsstat, er mere afhængige af engergiimport end vel nok nogen anden nation i verden. Og det er dyrt for os: hver gang oliepriserne stiger 10 pct., øges vort betalingsbalanceunderskud med 1 mia. kr.

Vor konkurrencesituation er ikke blevet forbedret i de seneste år. Det skyldes ikke, at vort udgiftsniveau er steget stærkere end i de lande, vi skal konkurrere med, men at vi i begyndelsen af 70'erne havde en kraftigere udgiftsstigning end vore konkurrenter. Dette efterslæb har vi ikke indhentet, ej heller med afslutningen af de seneste overenskomster på arbejdsmarkedet.

Når disse triste kendsgerninger ikke kan eller bør skjules, må vi hver for sig gå ind i vort lønkammer og overveje, hvad vi kan gøre for at ændre denne – ikke skæbnebestemte – men af os selv skabte plage. For nok har vi delegeret kompetencen til at udforme love og bestemmelser til politikerne, heriblandt også mig, men det fritager ingen for sit medansvar for udviklingen. På vor arbejdsplads, i vort hjem, i vor fritid udøver vi et virke, vi foretager økonomiske dispositioner, og vi har derved indflydelse på produktionens højde og prisvilkår, ligesom vi ved vore indkøb – ganske vist i det små – kan påvirke betalingsbalancen.

Nu vil jeg, uanset stor personlig optimisme og tillid til mine medmenneskers sunde fornuft og demokratiske ansvarsfølelse, ikke regne med, at de mest gribende appeller til disse værdifulde følelser vil få afgørende indflydelse på at ændre den i øjeblikket

værende økonomiske udvikling.

Derfor må vi hver for sig overveje, om der i den danske lovgivning og i det danske samfundssystem er indbygget uheldige mekanismer, der svækker samfundøkonomien.

Vi hører om misbrug af vore sociale love, det være sig bistandsydelse, arbejdsløshedsunderstøttelse, sygedagpenge og andre ydelser. Jeg skal bestemt ikke bestride, at der utvivlsomt kan forekomme eksempler på misbrug af vore gode sociale love, men jeg tror, det er snak om pebernødder i forhold til andre indbyggede stimulanser til overforbrug og misbrug af fradragmuligheder i vor skattelovgivning.

Vi er i den seneste tid blevet gjort opmærksom på, hvorledes fradragstendensen på selvangivelserne underminerer befolkningens tillid til selve skattesystemet, således at det politisk vil være farligt, hvis der ikke inden længe foretages noget alvorligt for at begrænse fradragmulighederne og derved fradragene. De samlede fradrag på selvangivelserne andrager over 50 mia. kr., d.v.s. et mindsket skatteprovenu på mindst 25 mia. kr. Hvis disse penge havnede i den slunkne finanskasse, ville begrebet som underskud på finansloven være borte med blæsten og betalingsbalancen og lånemarkedet se ganske anderledes og bedre ud.

Alle undersøgelser bekræfter ligeledes, at det er de højere indtægtsgrupper, der har mest glæde af fradragene både i omfang og i effekt. Det betyder, at man gennem fradragene begunstiger de bedst stillede i samfundet på bekostning af de svagere grupper.

I kraft af fradragene stimuleres tillige et overforbrug, som samfundet ikke har råd til. Ingen er i tvivl om, at retten til rentefradrag af privat gæld, afbetalingskonto m.v. på selvangivelsen i langt de fleste tilfælde befordrer et større og dyrere køb, end man måske ellers havde råd til. Der er ikke solgt mange biler i Danmark, uden at sælgeren har gjort opmærksom på rentefradragsretten. Det har givetvis betydet flere bilsalg og vel også af biler i et højere prislag, end kunden måske havde råd til.

Rentefradragsretten af private lån er udpræget en stimulan til overforbrug, og den er på ingen måde en beskyttelse af den svage i samfundet.

En anden iøjnefaldende urimelig fradragmulighed er adgangen til

at fratække repræsentationsudgifter på selvangivelsen. Denne ordning frister til misbrug, og det vil igen sige overforbrug. Der er særdeles ofte misbrug ved eksempelvis køb af andre varer på servicestationer end benzin og olie. Og disse andre varer går ind på den fradragsberettigede benzinregning. Der holdes også repræsentationsfrokoster og middage, hvor familien er med, måske endog uden kunder. Hvorledes kan man etablere effektiv kontrol på dette område?

Forretningsrejser, som er kombinerede med ferieophold, hvorledes kan de defineres og forklares, uden at det giver misbrugsmuligheder, og uden at det giver et overforbrug, hvor regningen i realiteten betales af andre skatteydere?

Systemet bør ændres, og derfor skal repræsentationsudgifterne alene være et forhold imellem virksomheden og skattevæsenet. Det skal overhovedet ikke påvirke medarbejderens regnskab til det kære væsen.

Et mindre område er retten til at fratække gaver til velgørende formål. Her bidrager skattevæsenet til godgørenhed – men hvad kommer det overhovedet skattevæsenet ved, hvis jeg ønsker at sende et beløb til Folkekirkens Nødhjælp? Systemet giver indtægtstab til skattevæsenet og øget administration samtidig med, at den højeste indtægt reelt slipper billigere i sin godgørenhed end den lille mand.

Det mest prækære område af alle de mange fradragsordninger, vi trækkes med, er nok underskuddet på ens husregnskab. Der er som bekendt skrevet lærde afhandlinger om dette omstridte fradrag, og pladsen her tillader ikke en dybtgående analyse af dette ømtålelige område. Den kapitalgevinst, som jord- og husejere opnår i modsætning til lejeren, skal jeg derfor ikke konkretisere. Tilbage står imidlertid tre vægtige begreber i den forbindelse, som vi ikke kommer udenom, når vi skal analysere nogle af årsagerne til vor utilfredsstillende økonomi. Fradraget af ejendomsunderskuddet stimulerer til et overforbrug af bolig, det mindsker sparemomentet til ejendomserhvervelsen, og det befordrer, at ejendomspriserne stiger mere end andre ting.

Denne indbyggede kræftskade i dansk økonomi må nødvendigvis revideres. Vi kunne i første omgang enten sætte en overgrænse for fradrag eller (eventuelt både/og) begrænse fradragsmulighederne til kun at omfatte én ejendom.

For selv om det følsomhedsindledende ikke har været så fremherskende i debatten, så kan man fratække underskuddet for såvel villaen som for sommerhuset på selvangivelsen. Lad os afskaffe muligheden for at fratække underskud for mere end én ejendom eller én ejerlejlighed. Og lad os derudover påbegynde en 15- eller 20-årig afvikling af retten til at fratække underskuddet på selvangivelsen af den tilbageværende lejlighed. De færreste vil nok bestride, at et sådant initiativ ville stimulere opsparingen, mindske ejendomspriserne, fjerne nogle privilegier fra de mest begunstige og bedre landets og statens økonomi – gid Anders Andersen ville lade sig inspirere heraf.

Udover effektiv fradragssanering, der vil fjerne betydelige stimulanter til overforbrug og misbrug, bør vi overveje indgreb mod et andet belastende element i vor økonomi – nemlig vor form for afbetalingshandel.

Enhver voksen dansker kan på én dag oprette så mange konti, m/k måtte ønske i afbetalings- og kontobaserede forretninger og stormagasiner. Ingen spørger, om vedkommende kan leve op til de aftalte vilkår. Ingen undersøger den pågældendes økonomiske status, aktuelle indtægter og fremtidsmuligheder. Næh, det gælder bare om at få solgt mest muligt uden skæven til den enkeltes økonomiske formåen.

De fleste forretninger, der praktiserer kontooprettelser eller afbetalingskontrakter, vil sikkert gøre kunder opmærksom på, at påløbne renter kan fradrages på selvangivelsen, så kunden faktisk normalt kun skal dække halvdelen af renteutgiften. Ved bilsalg i dag på afbetalingskontrakter er der et rentetillæg på ca. 30 pct. på årsbasis. – Hvem betaler? – Det gør staten og de øvrige skatteydere for de 50 pct.s vedkommende.

Mit arbejde som socialudvalgsformand giver mig ofte anledning til at studere folks økonomi, og gang på gang konfronteres jeg med eksempler på dårlig økonomi som følge af indgåede afbetalingsforpligtelser eller belastende kontoordninger. Så længe myndighederne optræder som sælgerens forlængede arm ved at afhente effekter, når kontrakter ikke overholdes, og så længe skattevæsenet eller andre mere pris- og købsbevidste skal finansiere en væsentlig del af de påløbne rente- og kontoudgifter, kan vi vel ikke vente en ændring af denne mentalitet, der også er en vægtig stimulant til

overforbrug og letsindig økonomi.

Vi burde, som man blandt andet gør i Forbundsrepublikken Tyskland, lade konto- og afbetalingshandelen foregå via en bank- eller sparekasseforbindelse.

Mig bekendt er det således, at man i Vesttyskland ikke kan aftale eller afslutte konto- eller afbetalingskøb direkte fra leverandøren, men må henvende sig i en såkaldt Kunden-kreditbank, hvor købesum, afbetalingsvilkår o.s.v. nøje aftales, og betaling foregår. Inden købsaftalen realiseres, analyseres køberens status, økonomi og forpligtelser på en sådan måde, at chancen for misligholdelse af kontrakten er mindst mulig. Herved bringes køberen heller ikke ud i forpligtelser, som overstiger kræfterne.

Det forekommer mig, at en sådan ordning langt er at foretrække i stedet for vor omfattende afbetalings- og kontohandel. Mange ulykkelige skæbner kunne herved undgås, og den fornemmelse, der er ret så udbredt – at kontantkunder betaler for kontokunders belastning – ville være borte. Jeg mener ikke, at belastningen eksisterer, men opfattelsen trives i mange kredse. Jeg tror snarere, at selve rentebelastningen på kontosalget er en ganske udmærket forretning for sælgeren.

Der er tidligere foretaget politiske indgreb over for afbetalingshandelen uden større succes, idet man igennem kravet om større udbetaling ved køb påregnede at kunne bremse forbruget. Denne ordning ramte kun den lille forretningsmand og den lille forbruger. Det er selve systemet, der er galt – men her kan eksempelvis sparekasserne komme samfundet og forbrugerne til undsætning. Hvad ville være mere nærliggende, end at finansieringen af afbetalingskøb gik via sparekassen. Det kan ikke være meningen, at rene penge- og rentetransaktioner skal klares af auto- og TV-forhandlere, endsig stormagasiner. Lad dem sælge varerne, men kreditter og lån parret med en rimelig opsparingsopgave er en naturlig og storstilet opgave for forbrugernes egne pengeinstitutter.

Vi kan ikke rette op på dette lands økonomi blot ved at spare nogle milliarder på finansloven eller gennemføre nogle afgifter. Det er de enormt farlige stimulanser i vor skattelovgivning som fradragene, der sammen med afbetalingshandelens vilkår bidrager til underskud på betalingsbalancen og finansloven.

Hvad kan sparekasserne gøre her og nu i så henseende?

I september 1979 vågnede europæeren i Kristian Albertsen igen – og slagkraftig gik han i ledning mod negativisterne. Syv år var gået fra den dag, Danmark stemte sig ind i Fællesmarkedet – men hvordan var det gået med Danmark i de syv år? Det svarede Albertsen på i Aktuelt 14.9.1979.

Talen om syv magre år kan blankt afvises – vi har igen haft fremgang

Mange af dem, der ved folkeafstemningen i oktober 1972 sagde nej til dansk medlemskab af De europæiske Fællesskaber, har i den offentlige debat søgt at fremstille tiden siden da som de syv magre år. At de 7 år også næsten dækker den periode, hvor Anker Jørgensen har været statsminister, bortset fra det ene år, hvor Poul Hartling regerede, skal kun medgives som en lille tilføjelse.

For alle os, der sagde ja til dansk medlemskab af EF og tillige har et betydeligt medansvar for, at Danmark i disse begivenhedsrige år har haft en socialdemokratisk statsminister, må en sådan anklage, hvis den var rigtig, mane til betydelig eftertanke.

Lad mig straks til utålmodige læsere røbe, at talen om syv magre år blankt kan afvises.

Man kan her henvise til den stigende levestandard, som alle statistikker klart viser i form af et større forbrug. Herudover kan der påpeges, at en række love, der er vedtaget i de forløbne syv år, har befordret større tryk og en rigere tilværelse.

I den fornylig udkomne statistiske 10-års oversigt 1979 oplyses en masse om udviklingen i 10-året 1969-79 – hvis vi her alene holder os til udviklingen 1972-1979, kan vi på område efter område glæde os over en højere levestandard og et større forbrug.

Lad mig nævne nogle eksempler fra det kulturelle område. Antallet af fjernsynslicenser steg med 335.000 eller ca. 25 pct., heraf var de 230.000 med farver.

Bogbestanden i biblioteker steg med mere end 40 pct. fra 27.741 tusinde til 39.419 tusinde. Antallet af solgte teaterbilletter i provinsen steg i syv-års-perioden fra 275.000 til 440.000, altså med mere end 50 pct.

Et andet øget velfærdstegn i syv-års-perioden var væksten i antallet af personbiler, som øgedes netto med mere end 200.000

fra 1.204.000 til 1.408.000.

En udvikling i samme retning kan konstateres ved at se, hvorledes antallet af ferie- og selskabsrejser er øget med 25 pct., mens valutaudgifterne til rejser er øget fra 2.580.000 til 6.328.000, altså med 2 1/2 gang – alt sammen noget, der klart viser en øget velstand og en højere levestandard.

Vi bruger en mindre andel af vore stigende realindtægter til mad og beklædning, men en større og stigende andel til boliger, ferie og fritid samt til eget motorkøretøj, alt sammen træk, der peger på en højere levestandard.

I perioden 71-76 steg lønmodtagernes husstandsindkomst fra 65.000 til 126.000, altså næsten 100 pct. – i samme periode steg forbrugerindeksen fra 162 til 277, altså med godt 65 pct., dvs. en klar real fremgang i levestandard.

Samtidig har disse syv år siden dansk indtræden i EF været præget af overordentlig store sociale lovgivningsmæssige fremskridt, ligesom antallet af sociale institutionspladser er øget særdeles betragteligt – antallet af vuggestuepladser steg i syv-året med ca. 50 pct. fra ca. 12.000 til knap 18.000, børnehavepladser steg med 16.000, og fritidshjemspladser øgedes med ca. 9.000, og integrerede institutionspladser voksede fra 302 til ikke mindre end 14.575.

De samlede sociale udgifter blev i perioden mere end fordoblet fra 29 mia. til over 60 mia., altsammen udtryk for en fortsat udbygning af den sociale velfærd og tryghed.

Hvad selve lovrammerne angår, kan der nævnes en lang række overordentlig afgørende initiativer – nævnt i flæng – loven om efterlønning – som 35-40.000 lønmodtagere og selvstændige allerede har benyttet sig af i dens korte virketid.

Pensionsreformen der ekstraordinært medførte, at pensionisterne fik mere end 1,2 mia. kr. mere.

De nye love om arbejderbeskyttelse, levestandarder, ferie – der øgede ferien fra 3 til 4 uger.

Af særlig næsten revolutionær karakter må fremhæves loven om understøttelse til ledige – hvor 90 pct. erstatningen kom ind i billedet op til en bestemt grænse, samt loven om arbejdsmiljø, vel den mest progressive lov, der overhovedet findes i verden.

Nævnes skal også den store dagpengereform, der fjernede klasse- og ophævede karensbegrebet, hvorved alle nu får en rimelig erstatning under sygdom – jo maskerne blev betydeligt tættere i det sociale sikkerhedsnet under os allesammen, så tal ikke om de syv magre år, hverken hvad levestandard eller social tryghed angår.

Vi socialdemokrater kan være stolte af disse syv års resultater – måske har vi alle en tilbøjelighed til at glemme de opnåede fremskridt og i stedet straks se efter nye og attraktive fremskridt. Måske skulle vi lidt mere overveje, at alle regninger skal betales – også regningerne til fællesskabet.

De fleste husker sikkert endnu, at Kristian Albertsen fik et »varmt nytår« ved overgangen fra 1979 til 1980. Der var beskyldninger for dobbeltspil i anledning af hans besiddelse af såvel posten som finansudvalgsformand i Folketinget som socialudvalgsformand i Frederiksberg kommune – og det gik bestemt ikke stille af, noterer scrapbogen med al tydelighed. Særlig ét formiddagsblad var ude efter dobbeltformandens skalp og frakendte ham enhver politisk fingerspidsfornemmelse (efter små 40 år i politik!), men undså sig dog ikke for i samme nummer at bringe det rygte til torvs, at Albertsen skulle være kulturminister efter afdøde Niels Matthiasen!

Albertsen-traditionen tro buldrede kanonerne altså fortsat lystigt, men uanset nytårsknaldene gik Albertsen i enrum og skrev følgende Aktuelt-indlæg om vognmaler Olsen, bragt den 18. januar 1980:

Vognmaler Olsen gik på efterløn – han har det vist godt

For et års tid siden gik vognmaler Olsen på efterløn sammen med to andre kolleger fra den samme arbejdsplads. De var henholdsvis 60, 63 og 65 år ved afgang fra arbejdet.

Det ofte giftige arbejde og de ikke alt for gode arbejdsforhold var medvirkende årsager til deres fælles arbejdsophør. I stedet for de tre ældre kolleger blev der ansat to yngre ledige svende, der derved gik ud af de lediges rækker.

Jeg traf Olsen i juleferien, hvor han nu havde været på efterløn i et års tid, og han befandt sig forholdsvis godt som efterlønsmodtager, selv om han følte han befandt sig i lidt af et tomrum imellem at være arbejdende svend og dette at være pensionist. Han savnede samværet med kollegerne på arbejdspladsen og vel egentlig også sit arbejde, ikke fordi han på nogen måde fortrød, at han var gået på efterløn – tværtimod var han lykkelig for den nye mulighed, som efterlønsordningen havde givet ham.

Han havde aldrig tidligere kunnet tillade sig at holde to ugers sommerferie og to ugers vinterferie, det oplevede han først som efterlønsmodtager. Han var som gammel fagforeningsmand og socialdemokrat stolt af, at den nye ordning var et resultat af arbejderbevægelsens fælles anstrengelser.

Måske har han ikke rigtig vænnet sig til den nye tilværelse, fordi han ikke kan være med i dagcentre, pensionistklubber osv. Her bør man vel snarest fra Pensionisternes Samvirke tage et initiativ.

Han føler selv, at han uanset reelt at være blevet pensionist ikke accepteres som sådan. Der måtte gerne ske noget mere i hans daglige tilværelse med udflugter, dans, undervisning og fysisk træning, siger han, som ellers er begunstiget af et hæderligt helbred og en god ældre veninde, der bistår ham fint på mange måder.

Uanset at han – trods sin efterlønsstatus – godt må arbejde 200

timer på årsbasis og opretholde sin status, har han ingen ambitioner i så henseende.

Vognmaler Olsen deler tilværelsen som efterlønsmodtager med ca. 40.000 andre, der gik på efterløn det første år, loven har virket. I øvrigt et antal der har oversteget alle prognoser og forventninger i Folketingets arbejdsmarkedsudvalg – i arbejdsministeriet regnede man hele tiden med en deltagelse på ca. det halve, altså 20.000 efterlønsmodtagere det første år. Den fordoblede deltagelse i efterlønsordningen har i øvrigt også ændret de økonomiske beregninger om finansieringen af ordningen.

Man havde vel i nogen grad regnet med, at det forhøjede arbejdsgiverbidrag til arbejdsløshedsforsikringen fra 135 kr. pr. heltidsansat til to dages maksimal dagpengeydelse og fra lønmodtagerne en forøget ydelse fra 2,25 dages dagpengeydelse til 3 dages ydelse så nogenlunde skulle kunne dække udgifterne.

Her har imidlertid den fordoblede tilslutning slået beregningerne helt i stykker, således at statens merudgift i 1979 androg 2,1 mia., og i 1980 er statsbidraget anslået til at blive 2,6 mia. Samtidig har effekten på antallet af ledige været betydeligt bedre end forventet, hvorved ledighedstallet er faldet betragteligt.

Man må alt andet lige glæde sig over denne ordning, som er en af disse års mange gode nyskabelser. De første 2 1/2 år som efterlønsmodtager får man en ydelse svarende til 90 pct. af den maksimale dagpengeydelse, derefter falder procenten til 80 pct. i 2 år og derefter i 2 år 60 pct. ydelse, indtil folkepensionen træder i kraft.

Alt i alt et fremskridt, som vi i fællig i arbejderbevægelsen, inspireret af SIDs afdøde forbundsformand, kan glæde os over, og et gode som på ingen måde misbruges, hvilket ville være en skændsel.

Så er vi nået frem til marts 1980 – den 21., for at være helt præcis. Arenaen er Kolding Folkeblad, temaet hykleri – og artiklen er ægte Albertsen, når han er vred. Her bliver læst og påskrevet, gemyttet koger som det har for vane at komme til – og som det så ofte bliver skældt ud for. Men mon ikke denne artikel kan vinde tilslutning fra alle?

Hykleri uden grænser

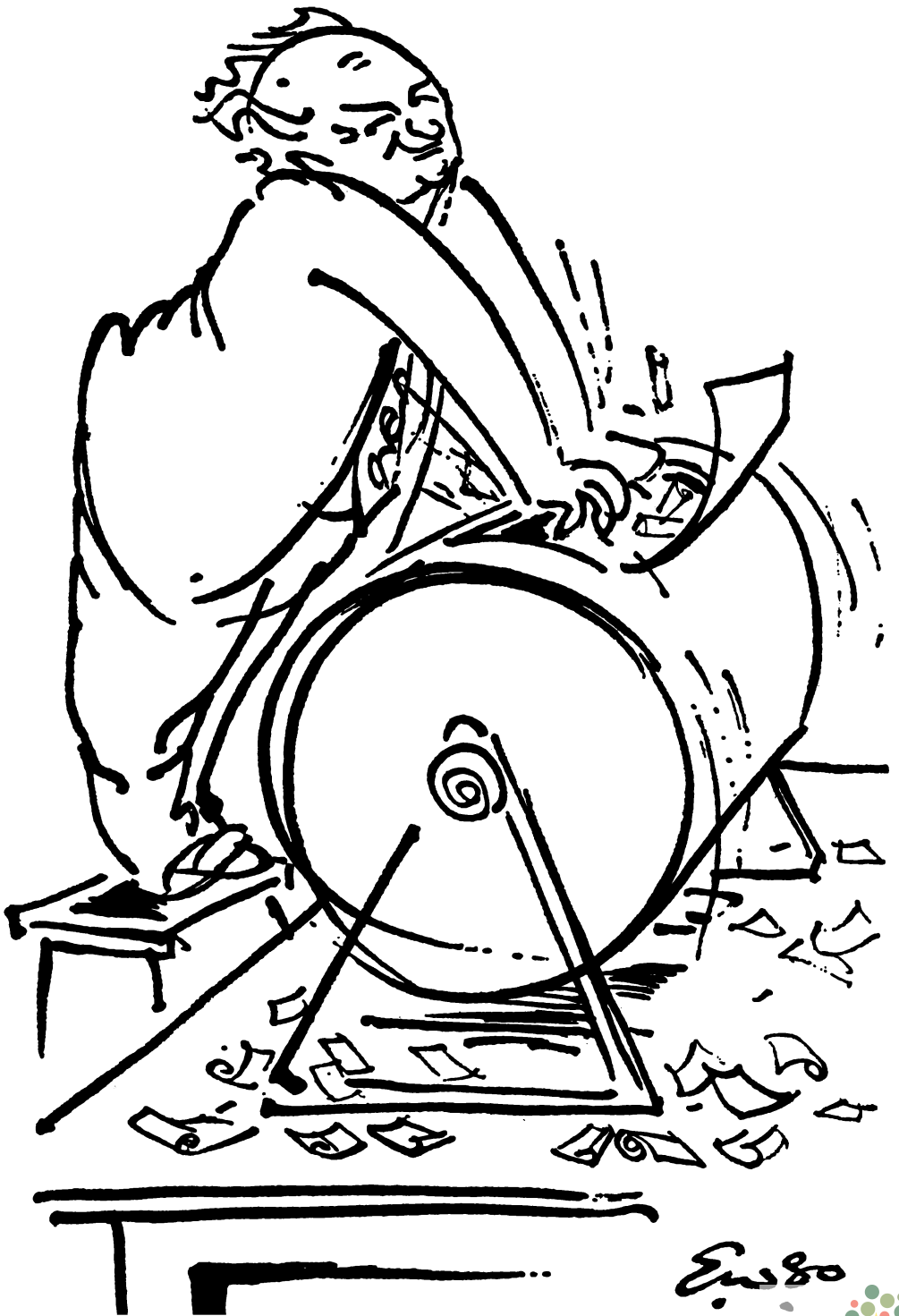
Inden tonen i den politiske debat yderligere skærpes og herved forplumrer den politiske situation, mere end den overhovedet kan bære, og med eneste givne konsekvens, at yderpolerne på den politiske arena styrkes heraf, kan det vel være på sin plads at appellere lidt til fornuft og kølig omtanke.

Ingen er i tvivl om landets økonomiske vanskeligheder, ingen ønsker at lukke øjnene for, at der skal udvises offervilje og resignation. Ejheller hersker der tvivl om, at samtlige lande i den vestlige verden har tilsvarende eller lignende problemer. Måske har vi dem nogle grader værre, fordi vi i for mange år har lånt os til en levestod, der var nogle procent højere, end vi egentlig gjorde os fortjent til.

Så er det selvfølgelig fristende på den baggrund fra de enkelte partier at lege sorteper om, hvem der er skyld i vore delvis selvskabte plager. Og her kender hykleriet tilsyneladende ingen grænser – alle de velbjærgede med de store dyre huse, dyre biler og en levestod, der er accelereret ud over alle grænser via skattefradrag o.s.v., er fuldstændig overbevist om, at: det er de arbejdsløse, de frække pædagoger, de flittige lånere på bibliotekerne og de mange ikke rigtig syge, der har belastet vor anstrengte valutabalance og øget underskuddet på finansloven.

Omvendt må vi nok erkende, at den stærkt voksende offentlige sektor har fået for mange ressourcer til skade for det erhvervsliv som skal sikre vor produktion, forbrug og eksport.

Hvis vi imidlertid skal fremme en dialog – en meningsfyldt samtale og forhandling med det formål for øje, som borgerne venter af os, at finde holdbare løsninger på vore problemer, så hjælper de voldsomme ord, de heftige personlige angreb og den ulykkelige grøftegravning ikke. Ingen af os har den eneste medicin, den eneste løsning på problemerne, fordi forslag til løsninger alle forudsætter forståelse og accept hos befolkningens flertal.

Vi er ét folk, og de seneste årtiers enorme vækst i vor levestandard har trods alt befordret mere lighed, mere frihed og trods alt også mere broderskab end nogen sinde før.

Kun få og små grupper vil bekæmpe denne tendens og udvikling. En fortsat polemik og kampagne, som den der nu præger store dele af pressen, kan imidlertid skabe alvorlige modsætningsforhold i et ellers homogent og afbalanceret folk. Det vil give skår og forskertse meget af den forståelse og samarbejdsvilje, der ellers er til stede hos alle ansvarlige kræfter i vort folk.

Vi trækker for meget på de fælles nationale ressourcer i form af at stille krav til det lokale og nationale fællesskab, uden at der er skattemæssig eller økonomisk dækning for det. Derfor må vi optage store indenlandske dyre lån med uheldige fordelingsmæssige konsekvenser til følge og med urimelige rente- og afdragsbyrder som givne faktorer.

Vi importerer for meget og eksporterer for lidt, vi bruger for meget udenlandsk valuta, hvorfor vor gældsbyrde til udlandet stiger uhyggeligt. Denne udvikling må standses, og kampen herom må føres på et hæderligt og reelt grundlag.

Styrken i vort sociale demokrati har jo netop været, at vi bestandig stilede efter at tilgodese de svage grupper i befolkningen – dette bør fortsat præge vor holdning. Ingen af de midtsamlende kræfter i befolkningen bør glemme denne forpligtelse – i modsat fald skærper man modsætningsforholdene og skaber unødige vanskeligheder for at få befolkningens indforståelse med at vinde kampen om vor fortsatte selvbestemmelse og uafhængighed.

Før Kristian Albertsen får ordet for nogle afsluttende bemærkninger til denne artikelsamling, skal vi træffe ham som skribent på en helt anden led. Ikke som læserbrevenes utrættelige korsfarer, ikke som producent af iltre kommentarer, debatindlæg, kronikker – men som selvbiograf og humoristisk causeur. Det er nemlig også en vinkel af hans skribentvirksomhed – men mindre kendt af offentligheden. I nedenstående Politiken-causeri fra efteråret 1980 undgår Albertsen dog ikke at berøre en af sine hjertesager: Kulturen. Og i denne forbindelse er det nok værd at minde om, at Albertsen – også i 1980 – startede en meget frugtbar debat om eksport til udlandet af vor eneste ikke-råstofkrævende energikilde: Dansk kultur.

Men nu altså ordet til humoren – og den danske provins, som Kristian Albertsen ikke fornægter som sit oprindelsessted:

Dramaet og humoren i lillebyen – da barber Lunge skabte sensation i Ærøskøbing

Vi sad der, alle der kunne presses ind i Harmoniens festsal en vinteraften i hovestaden på Ærø – det navnkundige Ærøskøbing – vi var spændte til bristepunktet. I aften havde årets dilettantkomedie premiere – stykkets instruktør, byens to meter høje kulturkvinde frk. Bohn, havde som sædvanlig gjort sig ekstra umage for at få flest mulige af byens borgere engageret i årets forestilling. I år var sensationen, at en af byens barberer, der bar navnet Lunge, skulle have sin dramatiske debut.

Lunge var en af byens særprægede skikkelser – relativt lille af vækst, forsynet med en stor mave og en spæd stemme. En af hans besynderlige skikke var, at han kun ville spise fisk ved kunstigt lys, og da man i 30'ernes lillebyer og måske stadig mange steder spiser varm mad midt på dagen, kunne man altid konstatere, når barber Lunge spiste fisk. Så blev rullegardinerne rullet ned og lyset tændt, og først da kunne barber Lunge indtage sin torsk, rødspætte eller sild.

Nu sad vi der i vort stiveste puds afventende, hvordan Lunge ville klare sin rolle i årets komedie. Den var, iagttagende Lunges beskedne dramatiske erfaringer og ikke særlig udviklede hukommelse, afpasset til disse begrænsninger ret så lille. Han skulle være en tjener, der kom ind på scenen uden at skulle mæle et ord og ret så hurtigt gå igen. Da frk. Bohn, stykkets energiske instruktør, altid var meget grundig i sit arbejde og ganske var klar over barber Lunges åndelige begrænsning, havde hun for at være sikker på, at intet skulle gå galt, udleveret en seddel til Lunge, hvorpå der stod: »En tjener kommer ind på scenen, siger ingenting og går igen.« Det skulle jo være til at overskue. Så oprandt øjeblikket, hvor

Lunge skulle skrive historie i Ærøskøbings kulturliv – ind træder barber Lunge i sin tjenerdragt på scenen, og til alles forundring fremsiger han med den kraftigste røst, han kunne præstere: »En tjener kommer ind på scenen – siger ingenting og går igen,« og det gjorde Lunge så.

Jubelen i salen var ubeskrivelig. Det blev årets samtaleemne i Ærøskøbing, da Lunge skabte dramatisk sensation. Hvilke erfaringer frk. Bohn gjorde efter sin energiske pædagogiske indsats, erinder jeg ikke.

Men hendes energi var fortsat ubegrænset, uanset at rygtet gik i byen, at hun på grund af sin usædvanlige højde – forklaret i nogen grad med en lang hals – aldrig fik varm mad. Den var blevet kold, inden den havnede i maven.

Næste sæson var helliget tableauer. Derved kunne man jo snildt undgå, at nogen sagde noget forkert. Måske var hendes tillid til sine medmenneskers evner også blevet lidt svækket efter Lunges indsats. Personlig fik jeg med mine 17 år på bagen overladt en opgave som at optræde som Grundtvig udstyret med lang pibe – forestillende præstefamilien en søndag eftermiddag i præstegårdshaven. Her var ingen fejltagelser mulige – til gengæld gik det mere ubemærket hen for folk og fæ.

Hvad Ærøskøbing ej heller manglede i hine fjerne dage i 30'ernes Danmark var restauranter. Med sine 1300 indbyggere havde den en restaurant for hver 100 indbyggere, så tørste behøvede man faktisk ikke.

Det hændte da også ret ofte, at nogle fik lidt for meget at drikke. Jeg erindrer adskillige eksempler derpå. Ved en enkelt lejlighed var det gået så livligt til, at den pågældende måtte transporteres hjem i en trillebør. Ved ankomsten til hjemmet var han dog så høflig, at han smukt udtalte: »Tak for dem, som fulgte, og dem, som bar.«

Udover dilettantkomedier, tableauer og omrejsende teatertourneer havde man også det store årlige karneval arrangeret af ungdomsforeningen. Her slog man rigtig gækken løs, og der blev udvist en enorm fantasi for at blive klædt ud, så ingen kunne genkende én.

I en lille by, som Ærøskøbing jo var, kendte alle alt om hinanden eller næsten alt – en god budbringer i så henseende var postbudet, der under alle omstændigheder læste alle de åbne brevkort

og slet ikke lagde skjul derpå.

Så hvis man ville foretage sig noget i diskretion, kunne det være nok så besværligt.

Når foråret og sommeren kom til Ærø, var det, ligesom den lille kønne by fik et helt andet præg – de mange faste turister fra København satte deres præg på byen – ligesom de mange sejlbåde og de tyske endagsturister prægede de små krogede gyder og stræder. Byens sommerrestaurant Strandskoven åbnede, og et 6-mands orkester spillede for den danselystne ungdom – jo, det var tider.

Byens lille biograf med sine 80 pladser var et andet kulturindslag i lillebyen, ligesom byen senere blev beriget med flere museer og kunstsamlinger. Flere kunstnere, Sophus Poulsen, Jacob Jørgensen, Tom Petersen o.a., skabte interesse for moderne kunst, og igennem deres motivvalg af ærøske motiver skabte de øget interesse for Ærøskøbing og gav derved deres bidrag til, at byen efterhånden fik befæstet sit ry som eventyr- og turistby.

Pengene var få, arbejdstiden lang, og perspektiverne var ikke alt for lyse. Alligevel trivedes humøret også for dem, der levede på livets skyggeside.

Men de, der tror, at kulturliv og kulturtrivsel er noget, der kom til verden, da radioen eller TV blev opfundet, må tro om igen, for lillebyen med dens mange spændende personer og festlige oplevelser var et godt grosted for drama, humør og menneskelig berigelse.

Vi flytter stadig grænsepæle!

Gode venner rådede mig til at standse op den 15. november i år, for ligesom at se både tilbage på 20 års arbejde som MF.'er og tillige gøre status over de resultater, som blev nået, og hvor jeg sammen med mange andre fik lov at være med.

Derfor kommer denne lille bog med artikler fra 20 gode arbejdsår, redigeret af forfatteren Poul-Henrik Trampe.

Den 15. november 1960 var der som bekendt valg til Folketinget, og det blev et godt valg for Socialdemokratiet, vi vandt 6 mandater, og gruppen voksede til 76.

Det andet bemærkelsesværdige ved valget var SF.s enorme valgsejr, som gav det af Aksel Larsen grundlagte parti 11 mandater og udraderede kommunisterne næsten totalt.

Vi var mange nye ansigter i den socialdemokratiske gruppe, og nogle stykker af os etablerede da en ny selvstændig kaffeklub, som straks fra starten kunne sole sig med Per Hækkerup som medlem, hvilket for os nye M.F.'er blev af største betydning. Af dem, der har holdt ud i alle de 20 år, er der kun Egon Jensen, Jørgen Peter Hansen og undertegnede tilbage. Niels Matthiasen og Per Hækkerup døde, Helge Nielsen og Henning Rasmussen valgte at udtræde som følge af andre muligheder uden for tinget, og Larsen Bjerre nedlagde sit mandat. I mellemtiden har klubben fået tilgang af nye kolleger, Poul Dalsager, Preben Steen Nielsen, Hans Hækkerup og Ervin Jensen, Esbjerg, og uden at være himmelstormere, men snarere jordbundne, pragmatiske socialdemokrater har vi været med til at omforme og forbedre vort samfund, hvorved det er blevet tryggere, friere og mere inspirerende end noget andet samfund overhovedet. Jo, der er sandelig flyttet grænsepæle i de 20 år, som er gået så hurtigt, at man dårlig nok har registreret alle de små og store reformer, som snesen af år befordrede.

Valgretsalderen blev nedsat, kulturmulighederne blev en del af

hverdagen for os allesammen.

Bomholts enorme energi blev udladét i en reformbølge og i en holdningsændring hos menigmand over for musikken, dramaet, bogen, billedkunsten, dansen osv., som har nedbrudt klasseforskelle og uddannelsesgrænser.

Jo, kulturen er i disse år blevet allemandseje, og grænsepælene er simpelthen væk, selvfølgelig kan man ikke påtvinge noget menneske et bestemt kulturmønster, men når man åbner dørene og mulighederne for at dyrke kunsten og opleve den fuldt ud, så er vi nået langt, hvad kulturtilegnelse angår.

Sekstiårene blev også rige på sociale reformer – måske så rige og kostbare, at vi nu tvinges til at standse op. Personligt mener jeg, at 60'erne i vor historie vil fremstå som de mest fremgangsrige, hvad socialpolitik og tryghed angår – dagpengereformen – hvorved sygdom ikke længere blev en økonomisk belastning – arbejdsløshedslovgivningen – med dens næsten revolutionære konsekvens, at ledighed ikke længere skulle undergrave familiens økonomi. Forbedret ferielovgivning, miljølovgivning, ulykkeslovgivning samt den helt store nydannelse: loven om efterløn, der som bekendt er af nyere dato – har skabt øget tryghed og tættet maskerne i vort sociale sikkerhedsnet. Bistandsloven – den omstridte men markante og rigtige konsekvens af udviklingen efter krigen – hvor trygheden og respekten for den enkelte nødstedte borger blev samlet op, og hvor fællesskabet trådte til, reelt og klart.

Vor pensionslovgivning og omsorgsloven har forbedret de ældres levestandard, hvor begreber som ferie, fysisk og kulturelt engagement og højskoleophold indgår som naturlige elementer i pensionistens hverdag.

Jeg kan endnu huske, hvilken modstand jeg mødte, da tanken om særlige pensionisthøjskoler blev fremført – nu eksisterer der syv, som alle arbejder med næsten 100 pct.s belægning på årsbasis. Men forargelsen kendte ingen grænser, da jeg opfordrede pensionisterne til at lade sig skille i protest mod den dårlige behandling af pensionistægteparrene. Udtalelsen var selvfølgelig fremført for at provokere til en holdningsændring og en forbedring af de gifte pensionisters forhold, men faktisk har jeg konstateret, at mange pensionister lod sig skille for at opnå højere pension.

Som bekendt lykkedes det over flere år at få forbedret de gifte pensionisters niveau og derved skabe mere retfærdighed over for

denne svage gruppe. – Jo, socialpolitisk var 60'erne og begyndelsen af 70'erne en guldalderperiode.

Men vi flyttede også grænsepæle, hvad uddannelse og boliger angår. Da vi efter krigen talte om demokratisering af uddannelsen, var der 6-7 pct. af én årgang unge, der blev studenter, nu er det omkring 36-40 pct., der får denne, tidligere vurderet som en privilegeret uddannelse.

Hele vort uddannelsessystem, der med den særlige danske islæt af folkehøjskole og enorme tilbud af frivillige aftenskole- og kursus tilbud er noget enestående i verden, har fjernet skel og grænser, som tidligere var umulige at overskride. Vi har reelt socialiseret hele vort uddannelsesmønster.

Hvad boliger angår, har det almennyttige boligbyggeri i realiteten overtaget al produktion af udlejningsbyggeri. Ganske vist må det erkendes, at en meget mørk plet i 60'ernes og 70'ernes boligpolitik er spekulationen i den gamle boligmasse med etablering af ejerlejligheder. Aldrig har jeg haft så stærk tvivl i mit sind, som da vi skulle afklare den politiske stillingtagen til at acceptere begrebet ejerlejligheder i den gamle boligmasse. Hvis man virkelig havde kunnet overse al den udnyttelse, spekulation og misbrug, som dette af Konservative, Venstre og Uafhængige opfundne begreb kunne medføre, så havde jeg nok fulgt det, som min samvittighed egentlig ville, og ikke bøjet mig for gruppevedtagelsen herom.

Udenrigspolitisk har de forløbne 20 år flyttet masser af grænsepæle, både i overført og i reel betydning.

Som overbevist europæer og en varm tilhænger af nordisk, regionalt og internationalt samarbejde, har jeg aldrig haft tvivl i mit sind om, at vi socialdemokrater skulle sige ja til EF. Ikke ukritisk, men positivt og medbringende os selv og det vi står for som nordiske socialdemokrater ind i det europæiske samarbejde. Som medlem i 3 år i Europaparlamentet har jeg haft dette samarbejde inde på livet, og det har været en personlig enorm berigelse, samtidig med, at det har overbevist mig om, at også små lande kan tilføre dette arbejde betydelige værdier. »Puslingelandet« kan ikke længe hygge sig i smug – vi er en del af verden og kan ikke og skal ikke holde os uden for de udfordringer, som dette samarbejde over grænserne giver os. Som formand for finansudvalget har jeg oplevet andre internationale udfordringer via vor u-landspolitik på en rejse til Kenya for at studere danske u-landsprojekter. Vore bidrag

er nok beskedne og kun dråber i det store hav, men vi er der, og arbejdet og indsatsen har mening og værdi.

Jo der er flyttet grænsepæle i de forløbne 20 år, og min taknemmelighed og glæde over, at jeg fik lov at være med hertil og blev vist tillid af trofaste og nye vælgere er stærk, ægte og levende.

Kristian Albertsens data

- 1917 Født den 27. februar i Marstal på Ærø, søn af skibsfører Albert Albertsen og hustru Hermanda Elise født Hansen.
- 1914 - 31 Skolegang i Marstal kommuneskole.
- 1931 - 35 I købmandslære i Ærøskøbing.
- 1934 Starter filial af HK på Ærø, er dens første formand.
- 1936 Arbejder i Rødby, formand for DSU, Rødby, kasserer i HK.s Rødby afd., yngste delegerede på HK.s kongres.
- 1937 Arbejder i Langeskov på Fyn, starter DSU Langeskov, dets første formand.
- 1939 Formand for DSU Frederiksberg afd.
- 1940 Medlem af Socialdemokratiet på Frederiksberg, 3. kreds bestyrelse.
- 1943 Formand for DSU Brønshøj afd.
- 1944 - 60 HK tillidsmand på Aktuelt. Medlem af HK kontorafdelingens bestyrelse.
- 1944 - 60 Konsulent på dagbladet Aktuelt.
- 1944 - 45 Arresteres af Gestapo - såret - i fangenskab Vestre Fængsel og Frøslev.

- 1945 Fællestillidsmand på Aktuelt.
- 1946 Kandidat til kommunalbestyrelsen på Frederiksberg.
- 1947 Indtræder efter Jens Otto Krags udtræden i kommunalbestyrelsen.
- 1950 Genvælges til kommunalbestyrelsen og har sæde indtil 1964.
- 1950 - 64 Formand for Socialdemokratiet, dels i Frederiksberg 2. kreds, dels for Frederiksberg 1-2-3. kreds.
- 1952 Grundlægger De ældres klub, Frederiksberg.
- 1953 Grundlægger AOF Frederiksberg afd., og rådgivningskontoret på Frederiksberg.
- 1954 - 62 Ordfører og rådmand i Frederiksberg kommunalbestyrelse.
- 1954 Grundlægger Fællesrådet for arbejderbevægelsen på Frederiksberg.
- 1954 Starter ældreklubben Frederikke, dens formand i 20 år.
- 1955 Grundlægger børnefilmklubben Frederik, dens formand indtil 1960.
- 1960 - 63 Afdelingschef på dagbladet Aktuelt.
- 1960 - Medlem af Folketinget, valgt i Vestre Storkreds.
- 1962 - 70 Formand for tilsynsråd 1 under Statens Åndssvageforsorg.
- 1966 - 67 Sekretær i Socialdemokratiet.

- 1966 - 72 Medlem af Nordisk Råd.
- 1967 - 78 Stifter Pensionisternes Samvirke og landsformand indtil 1978.
- 1970 Tager initiativet til grundlæggelsen af Danmarks første pensionisthøjskole – skolen i Tisvilde.
- 1971 - 73 Formand for Folketingets socialudvalg.
- 1972 Tager initiativ til etablering af feriecentret Marie-lyst, Falster for pensionister, der nu er pensionisthøjskole.
- 1972 Starter Dansk - Rumænsk forening, formand indtil 1976.
- 1972 Starter Dansk Biafrakomit , er dens formand indtil 1975 – hvor den ophører.
- 1972 - 76 Suppleant i Nordisk Råd.
- 1974 - 76 Medlem af Europaparlamentet.
- 1974 Tager initiativ til etablering af en jysk pensionisthøjskole, Strand i Sønderborg.
- 1975 Tager initiativet til etablering af Danmarks første plejehotel: Beaulieu.
- 1976 - 77 Formand for juridisk udvalg i Nordisk Råd.
- 1976 - 78 Medlem af Folketingets finansudvalg.
- 1978 Formand for Folketingets finansudvalg.
- 1978 Indtræder ved kommunevalget igen i Frederiksberg kommunalbestyrelse. Rådmand, viceborgmester og socialudvalgsformand samt ordfører for den socialdemokratiske gruppe fra 1.4.1978.
- 1980 15. november: 20 års Folketingsjubil um.

